

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY
TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI**

**SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI
SAMARQAND DAVLAT
UNIYERSMETH**

Ro'yxatga olindi: № <u>59-60230100</u>	"TASDIQLAYMAN" SamiDU rektori: R.I.Xalmuradov 2024 yil <u>10</u> <u>03</u>
2024- yil "10" <u>03</u>	

**TURK TILI VA ADABIYOTI (G'ARB TILI VA ADABIYOTI)
FAN DASTURI**

Bilim sohasi:	200000 – Gumanitar soha
Ta'lim sohasi:	230000 – Gumanitar fanlar
Ta'lim yo'nalishi:	60230100 – Filologiya va tillarni o'qitish: turk tili

Fan/modul kodi	O'quv yili	Semestr	ECTS – Kreditlar		
G'TA1128	2024-2025	I	4		
G'TA2128		II	4		
G'TA1328	2025-2026	III	4		
G'TA1428		IV	4		
G'TA1528	2026-2027	V	4		
G'TA1628		VI	4		
G'TA1728	2027-2028	VII	4		
Fan/modul turi	Ta'lim tili		Haftadagi dars soatlari		
Majburiy	Turkcha		4		
1.	Fan nomi		Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Umumiy (soat)
	Turk tili va adabiyoti (G'arb tili va adabiyoti)		50	70	120
			56	64	120
			56	64	120
			50	70	120
			48	72	120
			48	72	120
			56	64	120

Fanning maqsadi (FM)	
FM1	Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarga o'rganilayotgan g'arb tili va adabiyoti (Turk tili va adabiyoti) fanini kasbiy faoliyatda amaliy qo'llay olish tamoyillariga amal qilgan holda integrallashgan yondashuv asosida o'rgatish, Turk adabiyotining tarixiy jarayonlarini matnlar orqali kuzatib borish, turk-o'zbek adabiy aloqalarining o'zaro aloqalarini tushunish, o'rganilayotgan g'arb tili va adabiyoti fanida ravon va aniq so'zlashishlarini ta'minlashdan iborat. Fanning vazifasi – Talabalarni nutq vaziyatlaridan to'g'ri va unumli foydalanishga o'rgatish, umume'tirof etilgan xalqaro me'yorlarga ko'ra talabalarining o'rganilayotgan g'arb tili va adabiyoti fanini 1 kurs davomida A1 darajadan A2 darajagacha egallashlari uchun zaruriy til ko'nikmalarini integrallashgan tarzda o'rgatish va muloqot malakalarini rivojlantirishdan iborat.

Fan mazmuni	
II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)	
II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
I, II semestrlar uchun	
M1	Türk Edebiyatı Hakkında Genel Bilgi. Türk edebiyatı, Türk yazını veya Türk literatürü; Türkçe olarak üretilmiş sözlü ve yazılı metinlerdir. Türk dilinin, Türkiye topraklarında gelişen ilk ürünleri 13. yüzyılın sonu ile 14. yüzyılın başlarına aittir. Türk edebiyatı, 19. yüzyıldan günümüze zengin kültürel geçmişiyle birlikte derin bir dönüşüm sürecinden geçti. Yeni Türk edebiyatı, zaman içinde farklı dönemlere ayrılarak evrildi. Her dönem, edebiyat dünyasına yeni anlatı teknikleri, temalar ve estetik yaklaşımlar getirerek kendine özgü bir kimlik oluşturdu. Tanzimat dönemiyle başlayan yolculuk, Servet-i Fünun, Milli Edebiyat, Garip ve çağdaş dönem gibi anahtar kelimelerle anlatılabilir. Bu dönemler, Türk edebiyatının derinliklerinde iz bıraktı ve gelecek kuşakların edebi mirasını oluşturdu. Yeni Türk edebiyatı, zengin bir geçmişiyle günümüzde hala etkileyici bir şekilde varlığını sürdürüyor.
M2	Türk Edebiyatının Dönemleri. Edebiyat tarihinin büyük dönemlere ayrılmasında, tarihsel gereklere uymak zorunludur. Türk tarihi yalnız edebiyatın değil bütün sosyal kurumların incelenmesi konusunda, başlıca üç büyük döneme ayrılır: 1. İslamiyetten önce Türk edebiyatı. 2. İslam uygarlığı etkisi altında Türk Edebiyatı. 3. Avrupa uygarlığı etkisi altında Türk edebiyatı. Birbirinden tamamen ayrı ve çok belirli öz yapıya sahip olan bu üç büyük dönemde, çeşitli lehçeler edebiyatlarını, ayrı ayrı ve "tarihsel" bir sıra takip ederek gelişme tarihlerine göre genel uygarlık tarihi çerçevesi içinde çalışılır.
M3	İslamiyet Öncesi Türk Edebiyatı. İslamiyet öncesi Türk edebiyatı ya da Destan dönemi Türk edebiyatı, Türklerin İslamiyeti kabulünden önceki dönemlerde oluşturdukları edebiyata verilen isimdir. İslamiyet öncesi Türk edebiyatı M.Ö 4000'li yıllardan başlayarak Türklerin İslamiyeti kabul ettiği XI. yüzyıla kadar sürmektedir. Bu dönem edebiyatı genellikle sözlü ürünlerden oluşmuştur ve yazılı ürünler yok denecek kadar azdır. İslamiyet öncesi Türk edebiyatında M.S VI. yüzyıla kadar olan dönem sözlü edebiyat dönemi olarak adlandırılırken, ilk yazılı

	eserlerin verilmeye başlamasından sonra yazılı edebiyat dönemi başlamıştır.
M4	Sözlü Edebiyat. İslamiyet öncesi Türk edebiyatı, M.Ö. 4000'li 3000'li yıllardan başlayarak Türklerin İslamiyeti kabul ettiği XI. yüzyıl ortalarına kadar sürer. Bu uzun dönemin Köktürkler'e ait yazılı anıtların ortaya konduğu M.S. VI. yüzyıla kadar olan bölümü sözlü edebiyat dönemi olarak adlandırılır. Bilindiği gibi söz yazıdan öncedir. Böyle olunca da yazılı edebiyat ürünlerinden önce, sözlü edebiyat ürünlerinin oluştuğu ortadadır. Bütün ulusların edebiyatında olduğu gibi Türklerin edebiyatında da sözlü edebiyatın doğuşu dinsel temellere dayanır. Sözlü edebiyat ürünleri, daha yazının bulunmadığı dönemlerde, dinsel törenlerde üretilmeye başlanmış, kuşaktan kuşağa aktararak yaşatılmıştır.
M5	Yazılı Edebiyat. Yazılı Türk edebiyatı 8. yüzyılda başlar, 11. yüzyıla kadar sürer. Türklerin en eski yazılı eserleri 6. yüzyıldaki Yenisey yazıtlarıdır; ancak bunlar okunamadığı için belge niteliği taşımazlar. Bu bakımdan Türk tarihinin ve edebiyatının ilk yazılı ürünleri Göktürk yazısıyla ortaya konulan Orhun yazıtlarıdır. Göktürk yazısı 4'ü sesli 38 harften meydana gelmiştir. Harflerin birleşmediği ve sözcüklerin üst üste iki nokta ile ayrıldığı bu yazı sağdan sola doğru yazılmaktadır. Orhun yazıtlarındaki dilin işlenmişliğine bakılırsa, Göktürkçenin eski çağlarda da kullanılmış olabileceği söylenebilir. Nitekim Yenisey yazıtlarının da aynı alfabe ile yazıldığı bilinmektedir. Yazılı Türk Edebiyatının Özellikleri: Dönem ürünleri Göktürkçe ve Uygurca ile verilmiştir. Hem halk diline dayalı bir anlatım (Tonyukuk anıtı), hem de sanatlı bir söylev diliyle yapılan anlatım (Kültigin ve Bilge Kağan anıtları) kullanılmıştır. Hem dini hem de din dışı ürünler verilmiştir.
M6	İslam Kültürü Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı İslamiyet etkisinde gelişen Türk edebiyatına geçiş dönemi edebiyatı da denmektedir. Bu dönemde hece ölçüsünün yanı sıra aruz ölçüsü de kullanılmıştır. Bu dönem eserleri daha çok didaktik bir özellik taşıyarak öğüt verici yapıtlar olarak bilinmektedir. İslamiyet etkisinde gelişen Türk edebiyatı, Türklerin İslamiyete geçişi ile başlayan edebi dönemdir. Türklerin Karahanlılar döneminde kitleler halinde İslam dinine geçmesi ile edebiyat alanında bir geçiş dönemi yaşanmıştır. İslamiyet öncesindeki Türk edebiyatı, Türklerin İslam'a geçişleri ile birlikte Halk edebiyatı başlığı altında

	geleneğini de beraberlerinde getirmişlerdir. Anadolu'nun Hristiyanlardan alınması Halk arasında kahramanlık duygularını kabartmış ve destanların ruhunun ortaya çıkmasına ortam hazırlamıştır. Bunun sonucunda, 13.yy Anadolu'sunda Danişmendname, Battalname ve Ebu Muslim gibi destanlar ortaya çıkmıştır.
M8	Orta Asya Sahası Türk Edebiyatı. Orta Asya, Türk edebiyatının temellerinin atıldığı bir coğrafyadır. Bu coğrafyada Eski Türkçe diye adlandırılan Köktürk, Uygur ve Karahanlı dönemleri edebiyatları şekil bulmuştur. Köktürkler, dönemi edebiyatı taşlara yazılan bir edebiyattır. Bu dönemden kalan bengu taşlar Türklerin en eski yazılı belgeleridir. Köl Tigin, Bilge Kağan ve Tonyukuk bengu taşları en çok ünlene bengu taşlar olmuşlardır. Bu taşlarda Kök Türklerin savaşları, komşularıyla ilişkileri, Çin milleti ile münasebetleri ve toplum hayatına dair önemli bilgiler bulmak mümkündür. Yüksek bir milli his ile vücuda getirilen bu bengu taşlar, Türk adının geçtiği en eski Türkçe metinler olması sebebiyle de önemlidirler.
M9	Divan Edebiyatı Türk kültürüne has süslü ve sanatlı bir edebiyat türüdür. Bu edebiyata genellikle "divan edebiyatı" adı uygun görülmekte olup bunun en büyük nedenlerinden birisinin şairlerin manzumelerinin (yani şiirlerinin) toplandığı kitaplara "divan" denilmesi olduğu kabul edilmektedir. Öte yandan, divan edebiyatı gibi tabirlerin modern araştırmacılar tarafından geliştirildiğini ve halk-tekke-divan edebiyatları arasındaki ayrımların bazen oldukça muğlak olduğu ve bu edebiyatlar arasında ciddi etkileşimlerin de bulunduğu vurgulanmalıdır. Divan edebiyatını Osmanlı'nın Anadolu ve Balkanlar coğrafyasındaki diğer Türk edebiyatı formları olan halk ve tekke edebiyatlarından ayıran temel farkın kitlesi olduğu düşünülebilir. Zira divan edebiyatı daha çok saray ve medrese çevresindeki "okuryazar kesime" hitap etmektedir.
M10	Mevlana Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî, Celâleddin Muhammed Rumi veya yaygın adlarıyla Mevlânâ veya Rumi (30 Eylül 1207 – 17 Aralık 1273), 13. yüzyılda Anadolu'da yaşamış tasavvufçu, ilahiyatçı ve sufi bir şairdir. Mevlana'nın etkisi ulusal sınırları ve etnik ayrımları aşar: onun manevi mirası son yedi yüzyıldır İranlılar, Tacikler, Türkler, Yunanlar, Peştunlar, Orta Asya ve Hint

	Yarımadası müslümanları tarafından büyük ölçüde takdir edilmektedir. Şiirleri dünya dillerinin çoğuna geniş çapta çevrilmiş ve çeşitli biçimlere aktarılmıştır. Mevlana Amerika Birleşik Devletleri'nde "en popüler şair" ve "en çok satan şair" olarak tanımlanmıştır. Eserlerini çoğunlukla farsça yazmış fakat nadir de olsa bazen türkçe, arapça ve yunanca da kullanmıştır. Bağlarbaşı'nda toplanan "Mesnevi" adlı eseri Fars dilinin en büyük şiirlerinden biri olarak kabul edilir. Eserleri İran'da ve Farsça konuşulan ülkelerde geniş çapta okunmaktadır. Eserlerinin çevirileri özellikle Türkiye, Azerbaycan, ABD ve Güney Asya'da çok popülerdir. Şiirleri sadece Fars edebiyatını değil, Osmanlı Türkçesi, Çağatayca, Urduca, Bengalce ve Peştuca dillerinin edebi geleneklerini de etkilemiştir.
M11	Süleyman Çelebi 1351-1422 yılları arasında Osmanlı İmparatorluğu döneminde Bursa'da Ulu Camii imamı, mutasavvıf, tek eseri olan, Türkçe kaleme almış mevlidlerin ilki ve en meşhuru olan Vesiletün-Necat'ın yazarıdır. Eserini, 1409 yılında (tahminen 60 yaşında iken) tamamlamıştır. Eserini yazarken, referans aldığı eserlerin, Âşık Paşa'nın "Garibname"si, Erzurumlu Darir'in "Siyerü'n Nebî"si, Ebul Hasan Bekri'nin "Siyer"i ve Muhyiddin İbnü'l-Arabi'nin "Füsûs"u olduğu tespit edilmiştir. Mevlid, bilinen tek eseridir.
M12	Bâkî Asıl adı Mahmud Abdülbâkî'dir. 933'te (1526-27) İstanbul'da doğmuştur. Fakir bir ailenin çocuğu olan Bâkî gençliğinin ilk yıllarında çırak olarak saraçlık mesleğine girmiştir. Yaratılışındaki okuma ve öğrenme arzusu onu medreseye yöneltti. Tahsilinin yanı sıra şiirle de iyiden iyiye uğraşan Bâkî, zamanının edebî şöhretleriyle tanışıp onlara nazîreler yazarak değer ve kabiliyetini göstermeye çalışıyordu. Zâtî'nin şiirlerine söylediği nazîrelerle bir yandan kendi şiir dilini olgunlaştırırken aynı zamanda dükkânı İstanbul'daki şairlerin toplantı yeri olan bu müstesna şairin takdirini elde ediyordu. Nitekim Zâtî de onun bir beytini tazmin edip yazdığı gazeli divanına koymuş, kendisini ayıplamak isteyenlere, "Bâkî gibi bir şairin şiirini almak ayıp değildir" diyerek yaptığı işi haklı göstermek istemiştir.
M13	Nedîm 17. yüzyıl sonu ile 18. yüzyılın ilk çeyreğinde yaşamıştır. Asıl adı "Ahmed" olan Nedîm, İstanbul'da muhtemelen 1681 yılında doğdu. Babası Mehmed Efendi, Sultan İbrahim'in iktidarı esnasında kazaskerlik görevinde bulundu. Küçük yaşlarda medrese eğitimi alan Nedîm;

	burada Arapça ve Farsça öğrenmiştir. Daha sonra fıkıh eğitimi almıştır. Bir şair olarak tanınma gayreti içindeki Nedîm, Osmanlı Sadrazamı Çorlulu Ali Paşa'ya birkaç kaside yazmıştır. Aynı zamanda Topkapı Sarayı'na girişini sağlayan Çorlulu Ali Paşa'nın halefi olan Nevşehirli Damat İbrahim Paşa'ya yazdığı kasideler olmuştur. Lale Devri'nin sadrazamı olan Damat İbrahim'in himayesi altında daha sonra kendisini meşhur yapacak olan eserlerini ve yaşam tarzını ortaya koymuştur. Şair gerek yaşamı, gerekse şiiri ile estetik, sanat ve eğlence eğilimleri ile göze çarpan bu devrin önemli bir temsilcisi olarak kabul görmektedir.
M14	Halk Edebiyatı. Türklerin Anadolu'ya geldikten sonra edebiyatları iki gruba ayrılmıştır. Arabça ve Farsçayı çok iyi bilen aydınların oluşturduğu " <i>Yüksek Zümre Edebiyatı</i> " ve İslam öncesinden gelen sözlü bir " <i>Halk Edebiyatı</i> ". Anadolu'ya göç eden Türkler arasında aynı ayırım devam etmiştir. Medrese eğitimi gören aydın kesim Arap ve Fars edebiyatlarının tesirini devam ettirirken, halk yine saz şairleri aracılığıyla halk edebiyatını devam ettirmiştir. Dolayısı ile Anadolu Türk Edebiyatı iki grupta incelenmektedir. Bu gruplardan biri halk edebiyatıdır. Oğuz Türkleri Anadolu'ya dilleriyle, gelenekleriyle, geleneksel halk edebiyatlarıyla gelmişlerdir. Ozan dedikleri saz şairleri, Anadolu'nun gittikçe Türkleşen bölgelerinde, gezici şair olarak sazlarıyla şiirler söylemişlerdir.
M15	Anonim Halk Edebiyatı. Söyleyeni belli olmayan, halkın ortak malı sayılan ürünlerin oluşturduğu, sözlü geleneğe dayalı edebiyattır. Sözlü olduğu için, ürünler; halk arasında dilden dile geçtikçe zaman, kişi, yer unsurlarına bağlı olarak değişikliğe uğramıştır. Anlatım, sözlü edebiyat geleneklerine uygundur. Süsten uzak, açık, net, anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Daha çok; aşk, hasret, yigütlük, ölüm gibi tüm insanlığı ilgilendiren konular işlenmiştir. Sözcüklerin ses benzerliğinden yararlanılarak oluşturulan yarı anlamlı, yarı anlamsız sözlerdir. Şiir biçiminde de oluşturulan tekerlemelerde ölçü, uyak, seci ve aliterasyondan yararlanılmıştır.
M16	Dinî Tasavvufi Edebiyat. Dini-Tasavvufi edebiyat; İslâmiyet'in ve tasavvufun etkisiyle ortaya çıkmıştır. İslâmiyet'in kökleşip yayılmasında büyük etkisi olan tasavvuf,

	zamanla edebî eserlerde de işlenmiş, din ve tasavvuf, edebiyat aracılığıyla yayılmaya çalışılmıştır. Dinî-Tasavvufî Türk edebiyatına Tekke edebiyatı da denir. Dinî-Tasavvufî Türk edebiyatında asıl olan sanat yapmak değil, dinî-tasavvufî düşünceyi yaymaktır. Tekke şairlerinin çoğu tarikatlarda yetişmiş şeyh ve dervişlerdir. Tekke şiiri, halk şiirinden de divan şiirinden de nazım şekilleri almıştır.
M17	Aşık Edebiyatı. Âşık halk edebiyatı, halk diliyle ve hece vezniyle meydana getirilen, saz eşliğinde söylenen şiirlerden oluşan geleneksel Türk edebiyatı dâhıdır. Âşıkların oluşturduğu eserlerin bütününe verilen isimdir. Halk edebiyatı içerisinde yer alır. 15. yüzyıldan sonra gelişerek günümüze kadar ulaşmıştır. Şiirini, aşk, doğa, kahramanlık gibi konularda, sazıyla birlikte söyleyen şairlere İslâm'dan önce "ozan", "baksı", "kam" "oyun" denilirken, İslâm'ın kabulünden sonra "âşık" ya da "saz şairi" denmiştir. Bu âşıkların oluşturduğu edebiyata da "Âşık Tarzı Türk edebiyatı" denir.
M18	Batı Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı. Bugünkü Türk Edebiyatı çeşitli merhalelerden geçerek günümüzdeki seviyeye ulaşmıştır. Osmanlı İmparatorluğu döneminde Divan Edebiyatı vardı. Osmanlı'nın son döneminde Batı uygarlığının etkisi ile gelişen Türk Edebiyatı bugünkü çağdaş seviyeye gelmiştir. Batı kültürü etkisinde gelişen Türk Edebiyatı şu dönemlere ayrılmaktadır: Tanzimat Dönemi Edebiyatı (1860-1895). Servet-i Fünun Edebiyatı (Edebiyat-ı Cedide) (1895 -1901). Fecri Ati Edebiyatı (1909 - 1911). Tanzimat Dönemi; yeni yeni batı tarzında edebiyat ürünlerinin görülmeye başlandığı devredir. Tanzimat döneminde ilk kez makale, tiyatro, öykü ve roman gibi türler ortaya çıkarılmıştır. Şiirde de yeni biçimler ve konular denenmiştir.
M19	Tanzimat Dönemi Edebiyatı. Bu dönem sanatçıları, Divan edebiyatında hiç bulunmayan makale, tiyatro, roman, hikaye, anı, eleştiri gibi yeni edebiyat türleri getirmişler, Divan edebiyatında bulunan şiir, tarih, mektup gibi edebiyat türlerini Batı anlayışına göre yeniden düzenlemişlerdir. Tanzimat edebiyatının özellikle ilk devirlerinde yetişen sanatçıların çoğu Montesquieu, Rousseau, Voltaire gibi Fransız devrimci yazarların etkisi altında kalarak, makale ve şiirlerinde zulüm ve haksızlık gibi konulara

	değirmişlerdir."Vatan", "millet", "hürriyet", "hak", "adalet, "kanun" gibi kavramları yaymaya çalışmışlar, "toplum için sanat" anlayışını benimsemişlerdir. Tanzimat edebiyatının ikinci devrinde yetişen sanatçılar ise bireysel konulara ağırlık vermişlerdir. "Sanat için sanat" anlayışını benimser görmüşlerdir. Tanzimat edebiyatı, Divan Edebiyatı'nın tersine olarak, seçkin kişiler için değil, halk için meydana getirilen bir edebiyat düşüncesiyle ortaya çıkmıştır.
M20	İbrahim Şinasi. İbrahim Şinasi Efendi (5 Ağustos 1826, İstanbul – 13 Eylül 1871, İstanbul), Türk gazeteci, yayımcı, şair ve oyun yazarı. Türk toplumunda Tanzimat'ın ilanı ile başlayan Batılılaşma sürecinin ilk ve en önemli yazarlarından. Türk toplumunu Batı tarzındaki şiirle tanıştıran ve tiyatro, makale gibi Batılı edebi türlerin ilk örneklerini veren Şinasi, yenilikçi fikirleri ve edebiyat sahasındaki çalışmalarıyla kendi döneminin aydınlarını etkilemiş önemli bir isimdir.
M21	"Şair Evlenmesi" Eseri. Tanzimat dönemi sanatçısı İbrahim Şinasi tarafından kaleme alınan Şair Evlenmesi, Türk edebiyatında "ilk tiyatro eseri" olarak kabul edilir. Oyun ilk özel gazete olarak geçen Tercüman-ı Ahval'de 1860 yılında yayınlanmıştır. Bu eserde Şinasi görücü usulüyle evliliği mizah yoluyla kaleme alır. Daha önce yazılmış bazı tiyatro eserlerinin varlığından söz edilse de Şair Evlenmesi, Türk edebiyatının Batılı tarzda ilk tiyatro eseri olarak kabul edilir.
M22	Türk Folkloru. Halk arasında "folklor" kelimesi ile sadece "halk oyunları" olarak algılanagelmıştır. Arzu Öztürkmen, Türkiye'de Folklor ve Milliyetçilik (1998, İletişim Yay.) adlı kitabında bu tarihsel süreci inceler ve Türkiye'deki folklor araştırmalarının tarihçesini dört ana bölüm kapsamında değerlendirir. Buna göre, Jön Türklerin ilgisiyle Osmanlı döneminde başlayan folklor araştırmaları daha sonra Halkevleri kapsamında sürdürülmüştür. 1947 yılında Ankara Üniversitesi'nde Pertev Naili Boratav öncülüğünde açılan Halkbilimi Bölümü, Boratav'ın görevden alınmasıyla ilk yıllardaki ivmesini kaybederken, Halkevleri çatısı altında gelişen halk oyunları hareketi üniversite gençliğinin öncülüğünde yaygınlaşmış ve folklorla olan akademik ilgi hızla popülerleşen halk oyunlarına kaymıştır. Folklor esasında halk kültürünün tamamını kapsar.
M23	Türk Halk Masalları. Masallar genellikle nesir (mensur) anlatılardır. Ancak bazı masalların

	nazım (manzum) kısımları da bulunmaktadır. Nazım kısımları nesir kısımlardan ayırmak için anlatımda basit bir melodi veya özel bir sunuş kullanılmıştır. Masal, yazılı literatürden çok sözlü kültüre aittir. Olaylar, karakterler, düşünce ve duygular yazılı anlatımda sabittir. Ama sözlü anlatımda yazarca önemsiz olan, anlatıcı için büyük bir önem taşıyarak özel tasvirlerle tabi tutulabilir. Masallardaki tekrarlar sistemli olmamakla beraber masalın bazı yerlerinde sabit ve forma uygun kelimelerle tekrarlar yapılır.
M24	Servet-i Fünûn Dönemi Edebiyatı. Servet-i Fünûn veya Edebiyat-ı Cedide devri, edebiyatımızda 1860'ta başlayan ve devam eden Doğu-Batı çekişmesinin, mücadelesinin Batı edebiyatını savunuların lehine belirleyen bir edebiyat dönemidir. Bu dönemde Türk edebiyatı, anlayış, içerik ve teknik bakımdan tamamıyla Batılı bir nitelik kazanır.
M25	Fecr-i Ati Topluluğu. Fecr-i Ati (<i>günümüz Türkçesiyle: Geleceğin Şafağı</i>) bir edebi topluluktur. Fecr-i Ati'nin Edebiyat-ı Cedide'ye tepki olarak doğan bir akım olduğu savunulmuştur. Fecr-i Ati batıdaki benzerlerinde olduğu gibi belli ilkeler çevresinde birleşen bir yazın topluluğu biçiminde ortaya çıkmıştır. 1908 özgürlük bildirisiyle Servet-i Fünûn dergisinin çevresinde toplanan gençlerin açtığı bu çağır; en fazla "Fransız sembolizmi" üzerinde çalışarak Ahmet Haşim gibi büyük bir şairin doğmasına olanak hazırlar.
M26	Millî Edebiyat Dönemi. "Millî Edebiyat Dönemi", genellikle 1911'de Genç Kalem dergisi ile başlatılan "Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı"nın ortaya çıktığı 1923 yılına kadar devam eden bir edebî sürecin adıdır. Bu edebî dönemin başlıca temsilcileri; Mehmed Emin Yurdakul, Ömer Seyfettin, Ali Canip Yöntem ve Ziya Gökalp'tir.
M27	Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı. Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde eğitim amacıyla Avrupa'ya, özellikle Fransa'ya giden gençler oradaki edebiyatta gördükleri yenilikleri ülkeye dönüşlerinde Türk edebiyatında uygulamaya başlamışlardır. Bu şekilde belli dönemler halinde günümüze kadar süren yeni bir edebiyat başlamıştır. Bu dönemlerden biri de Cumhuriyet dönemi edebiyatıdır. Cumhuriyet dönemi edebiyatı, Millî Edebiyat'tan kesin hatlarla ayrılamamaktadır, zira Millî Edebiyat devri sanatçıları, Cumhuriyet'in ilk yıllarında en önemli eserlerini vermişlerdir. Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Halide Edip, Reşat Nuri, Refik

	Halit ve daha birçoğu Cumhuriyet'in ilk 50 yılına damgalarını vurmuşlardır.
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M) III, IV semestrlar uchun	
M1	Köroğlu Hikâyeleri Köroğlu (16. yüzyıl) Halk şairlerimiz içerisinde kavganın, özgürlüğün sembolüdür. Doğum, ölüm tarihleri bilinmeyen, bir eski efsane kahramanı olan Köroğlu'nun adını alan bir şairimizdir. Bu şairin, III. Murat zamanında (1574-1595) Osmanlı ordusuyla İran savaşlarına katıldığı (1578-1584) bilinmektedir. Bolu Beyi'nden babasının intikamını almak üzere dağlara çıkan, yiğitlik ve iyilikseverliği destanlaşan isyancı Köroğlu ile şair Köroğlu halk zihninde kaynaşmış durumdadır. Aslında çok daha eski bir efsanedir. Köroğlu halk şairlerimiz içerisinde kavganın ve özgürlüğün sembolüdür. Şiirlerinde coşkun bir seslenişle yiğitlik, dostluk, aşk, doğa sevgisi çok sade bir dille anlatılır. Bu şiirler, hikâyeci âşıkların nesirle anlatılan hikâyeleri arasına serpiştirilmiştir. 24'ü bulan bu hikâyeler, Türklük dünyasına yayılan bir Köroğlu destanının doğuşunu hazırlamıştır. Asıl adı Ruşen'dir. Köroğlu; yiğit, adaletli, inançla dolu ideal bir insan profilidir.
M2	Keloğlan Masalları Keloğlan, özellikle türk ve altay mitolojisinde, masal fıkra ve benzer halk anlatılarında adı geçen saçsız masal kahramanıdır. Türk masal anlatı geleneği içerisinde olumlu ve olumsuz özellikleri ile halkı temsil eden bir tiptir. Yalnız Anadolu sahası Türk ulusların masallarında değil, arab ülkeleri, İran, Kafkasya, Orta Asya, Rus ve Batı Avrupa masallarında da farklı ad ve görünüşlerle yer bulan bu kahraman, Türk masallarında özel ve geniş bir yer edinmiş, sevilmiş ve zengin şekillere bürünmüştür. Anadolu'da Keloğlan adıyla bilinen bu masal tipi, Kazakistan'da <i>Taşza Bala</i>, Azerbaycan'da <i>Keçel</i>, <i>Keçel Memed</i> ya da <i>Keçel Yeğen</i>, Kerkük'te <i>Keçeloğlan</i>, Türkmenistan'da <i>Kelce Batır</i>, Kırım'da <i>Tazoğlan</i>, Altay bölgesinde <i>Tas</i> veya <i>Tastarakay</i>, İran'da <i>Keçe I</i>, Gürcü rivayetlerinde ise <i>Kel Kafalı Kaz Çobanı</i>, şeklinde bilinmektedir. Türk kültüründe Keloğlan tipinin hâkim olduğu birçok masal anlatılır. Tahir Alangu, asıl Keloğlan masallarının 15 çeşidine rastladığını ifade etmiştir; ancak günümüzde Keloğlan macerası olarak anlatılan ve yayımlanan çok daha fazla masal bulunur. Bunlardan bir kısmı anlatıcı tarafından sonradan

	Keloğlan'a mal edilmiş masallardır.
M3	Türk Dünyasında Destanlar Destanlar, oluştukları toplumların tarihi ve kültürel olarak bir nevi hafızası hüviyetindedirler. Bundan dolayı toplumların tarihi süreç içerisindeki serüvenlerinin yansımalarını destanlardan takip edebiliriz. Türk dünyasında en yaygın icra geleneğine sahip olan türlerden biri olan destanlarda toplum hayatının her aşamasına uygun olarak izler bulmak mümkündür. Toplumsal kabul ve retlerin, inanç dünyasına ait uygulamaların izdüşümleri destanlar aracılığıyla takip edilebilir. Halk edebiyatı açısından zengin bir birikime sahip olan Türk Dünyasının destanları, kültürü, dünyaya bakışı ve dünyayı algılayışı, değer yargılarını, millî hafızayı, sözlü tarihi yansıtmaları açısından çok önemli bir mirastır. Son çeyrek asırda, büyük bir kısmı arşivlerde kayıtlı olarak kalmış olan bu zengin birikimin birçoğu yayımlanmıştır. Gün ışığına çıkan bu eserler başka dillere de aktarılarak daha çok araştırmacı tarafından ulaşılabilir hâle gelmiştir.
M4	Türk Halk Mitolojisi Türk mitolojisi, tarihi türk halklarının inanmış oldukları mitolojik bütüne verilen isimdir. Eski efsaneler, Türk halklarının eski ortak inancı Tengricilikten öğeler taşımaktan çok sosyal ve kültürel temalarla doludur. Bunların bazıları sonradan İslami öğeler ile değiştirilmiştir. Dünyanın en eski edebi belgelerinden biri olarak geçen Dede Korkut destanlarının orijinal yapıtları, Vatikan ve Dresden kütüphanelerinde bulunmaktadır. Ege ve Anadolu Uygarlığı mitolojisi ile benzerlikler bulundurmaktadır. Türk mitolojisi, birçok araştırmacıya göre aynı Tengricilik'te de olduğu gibi tektanrıci bir temelden, zamanla çoktanrıci bir biçime doğru gelişmiştir. Ayrıca tarihi Türk halklarının temasa geçtikleri Zerdüştlük, Mani dini ve Budizm de Türkler'in mitolojisinden izler devralmıştır. Bu yüzden genel bir tanım olan <i>Türk mitolojisi</i>ne, inançtaki farklı öğeler göz önünde tutulursa "Türk Mitolojileri" demek daha doğru olabilir.
M5	Türk Tasavvuf Edebiyatı Tasavvufi Türk Edebiyatı'nda asıl olan sanat yapmak değil, dinî-tasavvufi düşünceyi yaymaktır. Mecazi aşk ile hakiki aşk arasında kuvvetli bağlar kuran, ortak mazmunların bulunduğu bir şiir çizgisinde gelişimini sürdüren tasavvuf edebiyatında tekke şairlerinin çoğu tarikatlarda yetişmiş şeyh ve dervişlerdir. Dili Aşık Edebiyatı'na göre ağır, divan edebiyatına göre

	sadedir. İlahi, nefes, nutuk, devriye, şathiye, deme gibi nazım şekilleri kullanılmıştır. Tekke şiiri anlam yönüyle olduğu gibi şekil ve tür bakımından da zengindir. Örneğin en yaygın konulardan biri olan içkili eğlenceler konu edinirken meyhaneler tekkeyi, şarap ve mey ilâhî aşkı, meyhaneci tarikat şeyhini, mahbûb ve mâşuk Allah'ı simgeliyordu. Tekke edebiyatı, kitleleri birleştiren bir edebiyat ve kültür köprüsü vazifesini üstleniyordu. Ancak Tekke edebiyatı bu konuları tarikatlara bağlanan halk topluluklarının anlayabileceği dilde konu edinmiştir.
M6	Şathiye Arapça kökenli bir kelime olan şathiye, şath sözcüğünden türetilmiştir. Şath, konuşurken ölçüyü kaçırmak ve abartılı davranmak anlamına gelir. Şathiye türündeki ilk şiirler, 11. yüzyılda kaleme alınmıştır. Daha çok Tekke şairleri tarafından yazılan bu eserlere ozanların divanlarında da yer verilmiştir Şathiyeler, daha çok şairin vecd halindeyken söylediği sözlerden oluşan manzum eserlerdir. Bu tür şiirlerde fenafillah, bekabillah, vahdet-i vücud ve Allah aşkı gibi temel tasavvufi konular işlenir. Bunun dışında, bezm-i alem ve harabat ehli gibi gazellerde de sıklıkla kullanılan terimler şathiyelerde de sıklıkla kullanılır.
M7	Yûnus Emre ve Edebî Şahsiyeti Yunus Emre 1241 senesinde doğmuş ve 1320 ya da 1321 senesinde vefat ettiği düşünülmektedir. Anadolu Selçuklu Devletinin çöküş döneminde olması ve Moğolların istilasının gerçekleşmesi ile zulüm dolu olan bir dönemde hayata gelmiş. Farsça ve Arapça bildiği bilinmekte fakat bu eğitimleri nereden aldığı bilinmemektedir. Bazı rivayetler Yunus Emre'nin okuma yazma bilmediğini, babasının yanında çiftçilik yaptığını söylemektedir. Günümüzde yazılı bir kaynaktan bu bilgiler gelemediği için eğitimi ile ilgili herhangi net bir bilgi bulunmamaktadır. 1241 senesinde batıya doğru yayılmış olan Moğol istilasıyla çok sayıda sanatçı, mutasavvıf, Türkmen ve bilim adamı Anadolu'ya göç etmiştir. Yunus Emre'de tam olarak zulmün yaygın olduğu bu dönemde dünyaya gelmiş olması ile hoşgörü üzerine, halkı sevgiye davet etmek üzerine şiirler yazması ile günümüze kadar başarılı olan eserleri gelmiştir. Yunus Emre derviş olarak Anadolu'ya, Azerbaycan'a ve İran'a seyahat etmiştir. Şam, Şiraz, Tebriz, Maraş, Nahcivan, Kayseri, Sivas gibi çok sayıda kültür merkezi olan şehirlerde bulunmuştur.

Reşat Nuri Güntekin ve Edebi Şahsiyeti

Reşat Nuri Güntekin 1889 yılında İstanbul doğmuştur. Milli Edebiyat'ın ve Cumhuriyet Döneminin önemli romancılarından biri olan sanatçı, roman dışında öykü ve tiyatroyla da uğraşmış, gezi türünde de eserler vermiştir. Edebiyat hayatına I. Dünya Savaşı yıllarında başlayan Reşat Nuri, Çalıkuşu eseriyle geniş kitleler tarafından tanınmış ve sevilmiştir. Eserin asıl konusu aşk olmasına rağmen eser, Anadolu'nun birçok kasaba ve köyünde geçen olay örgüsüyle Anadolu'daki sosyal hayatı başarıyla yansıtır. Sanatçı 1956 yılında vefat etmiştir.

Yazar, 1927 yılından sonra kasaba kasaba gezme imkânı bulacağı Anadolu'yu eserlerinde anlatmaya devam edecektir. Bu gezilerin sonucu olarak gezi türündeki eser Anadolu notları oluşmuştur. Bu durum sanatçıdaki güçlü gözlem ve realizmin etkisiyle oluşur. Eselerindeki kahramanları genelde tek yönlüdür. Olay kahramanlarını çevreyle birlikte verir. Bazı eserlerinde genç Cumhuriyetin toplumsal ideallerini işlemiştir.

Yahya Kemal ve Eserleri

Yahya Kemal Beyatlı, 2 Aralık 1884'te Üsküp'te doğdu. Asıl ismi Ahmet Ağâh. Üsküp Belediye Başkanı Nişli İbrahim Naci Bey'in oğlu. Çocukluk yılları Üsküp'teki şiirlerine de yansıyan Rakofça çiftliğinde geçti. İlk öğrenimini özel Mekteb-i Edep'te tamamladı. 1892'de Üsküp İdadisi'ne girdi. Bir yandan da İshak Bey Camii Medresesi'nde Arapça ve Farsça dersleri aldı. 1897'de ailesi Selanik'e taşındı.

1913'te Darüşşafaka'da edebiyat ve tarih öğretmenliği yaptı. Medresetü'l-Vaizin'de uygarlık tarihi dersi verdi. Mütarekeden sonra Âti, İleri, Tevhid-i Efkâr, Hakimiyet-i Milliye dergilerinde yazılar yazdı. Arkadaşlarıyla "Dergâh" dergisini kurdu. Yazılarıyla Milli Mücadele'yi destekledi. 1922'de barış anlaşması için Lozan'a giden kurulda danışman olarak yer aldı. 1923'te Urfa milletvekili oldu. Cumhuriyet'in kurulmasından sonra Varşova ve Madrid'de ortaelçisi olarak görevlendirildi. Daha sonra sırasıyla Yozgat, Tekirdağ, 1943-1946'da da İstanbul milletvekili oldu. Halkevleri Sanat Danışmanlığı yaptı. 1949'da Pakistan Büyükelçisi iken emekli oldu.

Necip Fazıl'ın Poetikası

Necip Fazıl, poetikası gereği, şiir çizgisi diğer şairlere göre daha belirgindir ve sınırları çizilmiş bir biçimsellik ve sınıflandırma özelliğini taşır. Çünkü söz konusu poetika, "bilinçli" bir eylemin ürünüdür. Kendisinden önceki veya kendi dönemindeki şairlerin anlam anlayışlarını belirlerken

genellikle kendilerinden önceki anlayışların dışında olduklarını belirtmek veya aldıkları eleştirilere cevap vermek niteliğindeki yazılardan hareket etmek gerekir. Ancak Necip Fazıl poetikası bu iki durumun dışında değerlendirilebilir. Bu bağlamda Orhan Okay da şu özelliklere dikkat çeker: Birincisi bir tepki poetikası olmamasıdır. İkincisi ise sadece bu tepkilere verilen cevapları değil, şiir hakkında daha değişik ve zengin perspektiflerden bakmasıdır. Böylece şiirin daha fazla problemi ile uğraşmış olur. Benzer görüşleri Mehmet Doğan da dile getirerek, Necip Fazıl'ın şiirini mistik bir zemin üzerinde şekillendirme yolunu tutarak önceki şairlerden daha da ayrı bir noktada olduğunu söyler. Necip Fazıl'ın bu poetik görüşleri başlangıçta Büyük Doğu dergisinde "İdeolocya Örgüsü" başlığı altında yer almıştır. Ancak bu yazı dizisinde daha çok siyasi veya devletle ilgili olarak bir ütopya yaratma isteği ile şiirin herhangi bir ortak yanı yoktur.

Nazım Hikmet ve Sanat Anlayışı

Nazım Hikmet'in sanat anlayışı, şiirlerinde saklıdır. Öncelikle Nazım, kendi ağırlığını toplumsal mücadeleye tamamen verdiği sanatsal üretimini komünistliği içinde gerçekleştirmiştir. Onun dönemindeki özel evresine bir göz attığımız zaman, kapitalizmin devam ettiği bir sırada, adil eşit düzenin kurulması için ön planda olduğunu görmekteyiz. Genel olarak o dönemde insanların, insanlık kardeşliğini kurma ufkuyla bir mücadele verdikleri bilinmektedir. İşte Nazım Hikmet de sanat arayışını bu dönem içinde bulmuş ve kendi şiirlerini bu ölçüde yazmaya başlamıştır. Ayrıca dünyada o dönemde yeni bir aydın kuşak akımı başlamıştır. Nazım da bu aydın kuşağın içinde kendine özgü sanat anlayışı ile Türkiye temsilcisi haline gelmiştir. Şiir anlayışını da bu aydın tutum ve sorumluluk içinde yürütmüş. Bu arada her türlü yalan ve dolan, verdiği mücadele ve inancıyla yenmiş. Bu mücadele yönü sebebiyle bilim adamları onun için, "Büyük insanlığın büyük Şairi Nazım Hikmet" diye konuşmuşlardır. O insanlığın büyük kavgasına verdiği destekle, sadelikle, mücadeleyle gelip geçmiştir bu dünyadan. Yaşamı sürgünle, baskılarla geçen, 1951 yılında memleketinden ayrılmak zorunda kalan ve ölümüne kadar ülkesine dönemeyen büyük usta Nazım Hikmet, aşağıda kendi ölümünü anlatırken bile şiirini sanatsal bir yöntemle dile getirmiştir.

Ahmet Hamdi Tanpınar ve Sanat Anlayışı

Daha çok sembolist sayılabilecek musiki, his ve hayal ağırlıklı şiirler yazmıştır. Hece vezniyle yazdığı ilk şiirleri, imge zenginlikleri ve müzikal nitelikleriyle dikkat çekmiştir. Bu şiirlerde, Faruk Nafiz ve öteki hececilerden

	ayrı bir estetik peşinde olmuş, kendine özgü bir sözcük ve kavram dünyası yaratmaya çalışmıştır. Bu çabada, Ahmet Haşim ve Edebiyat Fakültesi'ndeki hocası Yahya Kemal Beyatlı'nın sentezciliği, yoğunlaşma kaygıları, Haşim'in soyutlama eğilimleri görüldüğü gibi, halk şiiri estetiğindeki alışılmış söyleyiş özelliklerine de rastlanır. Şiirlerinde, içe dönük bir bakışla doğa ile iletişim kurmaya çalışmıştır. Şiirlerinde zaman kavramı üzerinde sıkça durmuştur. Onun eserlerinde zaman, basit bir süreklilik göstermez, çok katlı ve karmaşıktır. "Bursa'da Zaman" şiiri bu olgunun güzel bir örneğidir. Şiirlerinde insan ruhuna, özellikle bilinçaltına ve zamana yer verişiyse, romanlarında işlediği konulara yaklaşıp. Kişilerin ön planda tutulduğu öykülerinin başkişilerinde kendi iç dünyasını yansıtmış, genelde kişilerin ruhsal çöküntüsünü, yaşamın gerçeklerinden çok iç benliklerine sığınışlarını sergilemiştir. Düşünceye sık sık yer veren yazar, genellikle yaşadığı ızdırapları, umutlarını, özleyişlerini ve aşklarını dile getirmiştir. Öykülerinde de zaman kavramı üzerinde sıkça duran Tanpınar, geçmişle içinde bulunulan zamanı bilinç-bilinçaltı çatışması biçiminde vermiştir. Ahmet Hamdi Tanpınar'ın sembolist anlatım tarzı romanlarına zaman zaman sirayet eder.
M13	Erzurumlu Emrah Çağdaşları gibi Erzurumlu Emrah da şiirlerinin genel havası ile divan şiirine çok yakın olup saz şairlerinin kullandığı dili divan edebiyatı lügatına açan bir şairdir. Tasavvuf unsurları ve mahallî dil hususiyetleri şiirinin en belirgin özellikleridir. Belirli sınırlar içinde kalarak mahallî zevki tatmin edebilen Emrah, her iki gelenekte yetişen birçok çağdaşı gibi yaşadığı devrin resmî hayata getirdiği yeni terimleri şiire sokup bunlar üzerinde yaptığı oyunlarla gerçekte âşık tarzına yeni bir şey katmamıştır. Doğuştan temsil ve taklit gücüne sahip bir sanatkar olmasından dolayı divan şiirinin asıl temsilcisi aydın çevreler dışında İslâmî kültürü az, zevki basit, fakat daha geniş bir sahası bulunan halk zümresi içinde arzu ettiği şöhreti kazanmış, şuurlu bir aydın âşık olarak tanınmıştır. Mizacı dervişlikten çok âşıklığa uygun olduğundan ömrünü aşk maceralarıyla geçirmiş ve en samimi eserlerine bu maceralar kaynaklık etmiştir. Şiirlerini diğer saz şairleri gibi âşık fasıllarında okunmak üzere yazan Emrah, XIX. yüzyıl âşık tarzının bütün özelliklerini iyi bilen ve bunlara bağlı kalan çok yönlü bir şairdir. Dilinin ağır olmasını, yaşadığı devirdeki âşık tarzının bir özelliği olarak değerlendirmek gerekir.
M14	Ercişli Emrah Emrah'ın doğum ve ölüm tarihleri bilinmediği gibi doğum yeri de tam olarak tesbit edilememiştir. Yakın zamana kadar XIX. yüzyılda yaşamış olan Erzurumlu Emrah ile (ö. 1860 [?]) karıştırılan bu saz şairi, ancak her iki

	Emrah'ın kendilerine has özelliklerinin ortaya konulmasıyla büyük ölçüde gün ışığına çıkarılmıştır. Emrah'ın hayatıyla ilgili belgelerin sayısı son derece azdır. Hakkında esas olarak doğrudan doğruya kendi şiirlerinden çıkarılan bilgi ile hayatı etrafında şifahî rivayetlere dayanarak gelişmiş halk hikâyesinden faydalanılabilmektedir. Aruz vezniyle yazılmış şiiri bulunmayan Ercişli Emrah'ın bütün şiirleri sanat gösterme endişesinden ve anlaşılacak taraflar taşımaktan uzaktır. İmajları halkın kullandığı benzetmelere dayanır. Emrah sınırlı bir kelime dağarcığı ile çok şey söylemeyi başarmış, Anadolu insanının ruhundan kopan temiz duyguları ifade edebilmiştir. Şiirlerinin pek çoğunda maddî aşkı dile getirir.
M15	Yaşar Kemal ve Sanat Anlayışı 1922'de Osmaniye'nin Hemite köyünde doğan sanatçının asıl adı "Kemal Sadık Göğceli"dir. Ortaokuldayken kaleme aldığı şiirle yazı hayatına başlamıştır. 1963 yılından itibaren gazeteciliği bırakarak kendini tümüyle kitaplarma vermiştir. Yazdığı eserlerle birçok ödül alan sanatçı, Türkiye Yazarlar Sendikası'nın kurucularındandır ve bu sendikanın ilk genel başkanıdır. Cumhuriyet döneminde sosyal gerçekçi yazarların öncülerinden olan Yaşar Kemal, özellikle üç Kemal (Orhan Kemal, Kemal Tahir, Yaşar Kemal) arasında tabiata, köye, dağa en yakın olan isim olmuştur. Diğer yazarların anlattığı köylü genellikle şehre göç eden gurbetçi, işçi köylüdür. Yaşar Kemal, uzun yıllar boyunca aralarında yoksullukla yaşadığı köy insanını onların içinden biri olarak anlatmıştır. Asıl adı Kemal Sadık Göğceli olan yazar, sanat hayatına şiirle başlamış yazdığı hikâye, röportaj ve özellikle romanlarıyla unutulmaz isimler arasına girmiştir. Eserlerinde özellikle Çukurova insanların yaşamı, Toros köylüleri, köy insanların çektiği sıkıntılar, yoksullar, ırgatlar, ırgatlarla ağaların ilişkileri gibi konuları ele almıştır.
M16	Mehmet Akif Ersoy ve Edebî Şahsiyeti Yakın tarihin önemli isimlerinden biri olan, milli şair Mehmet Akif Ersoy'un edebî şahsiyeti, sanat anlayışı, özellikle yedi kitaptan oluşan "Safahat" adlı eseri başta olmak üzere bütün manzum ve mensur eserleri hakkında incelemeler yapılmıştır. Mehmet Akif, gerek Türk coğrafyasında, gerekse İslam coğrafyasında çok iyi tanınan ve benimsenen bir şahsiyettir. Mehmet Akif, sanatını toplumun emrine vermiş bir şairdir. O'nun sanatının merkezinde insan ve toplum vardır. Yaşadığı devrin sosyal ve siyasî şartları içerisinde toplumun problemleri üzerinde durmuş, toplumun acılarını, sancılarını kendi ruhunda duymuş ve bunları gerek eserlerinde gerekse diğer bütün yazılarında dile getirmiş bir fikir adamıdır. Akif'in eserleri, yazıldığı dönemin siyasî, sosyal ve iktisadî hayatını yansıtmaları bakımından oldukça

	önemlidir.
M17	Oğuz Atay'ın Edebi Kişiliği 12 Ekim 1934'te Kastamonu'nun İnebolu ilçesinde doğan sanatçı, ortaöğrenimini 1951'de Ankara Maarif Kolejinde tamamlamış, bugünkü adıyla Yıldız Teknik Üniversitesinde öğretim görevlisi olmuştur. Doçentliğe kadar yükselen sanatçı mesleki bir kitap da yayınlamıştır. Postmodernizme kadar uzanan yeni roman anlayışının öncülerindendir. Yazdığı romanlarda genellikle kimliğini kaybedip aramakta olan bir toplumda dengesiz, kopuk aydınları anlatmıştır. Eserleri hiciv, yergi, alay ve eğlenmelerle doludur. Yaşadığı dönemde yazılan ideoloji tipi romanlar Oğuz Atay için alay konusudur. İdeolojiler ona göre burjuva aydınlarının kendilerini ördükleri kara korkunç duvarlardır. Yaşarken unutulduğunu dile getiren sanatçı, öldükten sonra anlaşılanlardan olmuştur. Eserlerinde diyalog, söyleşme, iç konuşma, mektup türünden her çeşit anlatıya başvurmuştur. Romanın akışını istediği yerde kesmiş ve değişik konulardaki düşüncelerini, aklına gelenleri, söylemek istediklerini okuyucusu ile paylaşmış; akıcı roman zihniyetine karşı çıkmıştır. Bu tutum klasik olan şeylere karşı olmasından kaynaklanmaktadır.
M18	Orhan Pamuk ve Sanat Anlayışı İstanbul'da doğan Orhan Pamuk, İstanbul'un zengin semti Nişantaşı'nda büyüüp yetişmiştir. İstanbul Üniversitesinde gazetecilik de okuyan Pamuk bu işi hiç yapmamış, romancı olmaya karar vererek sadece bu alana yönelmiştir. Bu süreçten sonra kendini evine kapatmış ve uzun yıllar romanlar yazmış olan yazar 30 yıl boyunca yazmış ve yazarlıktan başka hiçbir işle uğraşmamıştır. Yazdığı romanlarla yurtiçinden ve yurtdışından birçok ödül alan Orhan Pamuk, dünyanın en prestijli edebiyat ödülü olan "Nobel Edebiyat Ödülü"nü alan ilk türk yazarıdır. Halen yurt dışında üniversitelerde ders veren Pamuk, roman çalışmalarına aralıksız devam etmektedir. Nobel Edebiyat Ödülü'nü alan ilk ve tek Türk yazar olma unvanını taşımaktadır. Orhan Pamuk çok okuyan, çok araştıran ve romanlarını acele etmeden titizlikle kaleme alan bir sanatçıdır. Başka bir türe yönelmemiş olan sanatçının adı "roman" türü ile özdeşleşmiştir. Romanlarında kurguladığı zaman eskiye dönüşlerle veya geleceğe gidişlerle şekillenebilmektedir. İç konuşmalara çokça yer veren yazar tarih, felsefe, gazete, şiir gibi değişik metinlerden de çokça alıntı yapmıştır. Batı taklitçisi olmamak için Türk kültürüne yönelmiş, eserlerinde kültür ve inançlarımızdan, eski kitaplardan motiflere yer vermiştir. Çok okumasından ve araştırmasından dolayı eserlerinde ansiklopedi ağırlığı vardır.
M19	Sabahattin Ali'nin Şahsiyeti ve Edebi Kişiliği Edebiyat dünyasının vazgeçilmez yazarı olan Sabahattin Ali eserleri, edebi kişiliği üstelik yaşamı ile okuyucuların aklında büyük bir iz bırakmayı başarmıştır. Sabahattin Ali, Türk edebiyatının özgün eserlerine sahiptir ve her

	zaman okuyucular tarafından takdir edilir. Sabahattin Ali eserleri hikâyedeki karakterleri bakımından da oldukça sevilir. Çünkü sıradan insanların yaşadığı duyguları, umutları, sevinçleri okuyucuya her sayfasında ustalıkla aktarmayı başarır. Eserlerinde bulunan her bir karakter bizlerin birer yansıması gibidir. Yazarın kitaplarındaki her sayfada kendi hayatlarınızdan bir parça bulur ve yaşamınızdaki gerçeklikleri sorgulayarak iç dünyanıza çok farklı bakarsınız. Eserlerinde toplumsal sorunlara, aşka, umutsuzluğa, adaletsizliğe ve mutluluğa dair birçok mesaj verir. Yazar, kitaplarındaki karakterleri oluştururken çoğunlukla adaletsiz bir dünyada yaşayan insanlar üzerinden yola çıkar. Sabahattin Ali edebi kişiliği ile de okuyucuları çok fazla etkiler. Romanlarında toplumsal sorunları ve insan ilişkilerini ele alırken kullandığı dil oldukça yalındır. Türk toplumundaki adaletsizliği eleştiren yazar, eserlerinde özgürlük ve insan hakları gibi unsurlara çok fazla önem verir.
M20	Atilla İlhan ve Sanat Anlayışı 15 Haziran 1925'te İzmir'in Menemen ilçesinde doğmuş. İzmir Gazetesi Genel Yayın Müdürlüğü ve Başyazarlığını üstlenmiştir. Ankara'da Bilgi Yayınevi Danışmanlığını yapan Atilla İlhan, senaryolarında "Ali Kaptanoğlu" takma adını kullanmıştır. Hayatı boyunca birçok dergide yazılar ve şiirler yayımlayan sanatçının ilk şiiri "Balıkçı Türküsü" dür. Televizyon programları da yapan sanatçı 11 Ekim 2005 tarihinde, İstanbul'da 80 yaşındayken yaşamını yitirmiştir. Şair, romancı, senarist, düşünce adamı kimlikleri ile Cumhuriyet döneminin en etkili sanatçılarından olmuş ve 1950 yılından sonraki kültür yaşamımıza damga vurmuştur. "Balıkçı Türküsü" adlı ilk şiirini yazdıktan sonra, 1946 yılında yarışmada ikincilik aldığı "Cebbaroğlu Mehmed" şiiriyle adını duyurmuştur. Yazdığı şiirlerin son baskısına, onları neden yazdığına dair notlar koymasına birçok eleştirmen tarafından yanlış bulunmuş ve okuyucunun istediği biçimde şiiri yorumlama hakkına ipotek koyduğu söylenmiştir. Şiirlerinde imla kurallarını reddetmiş ve kendine has imla kuralları kullanmış olan Atilla İlhan, büyük harf hiç kullanmamıştır.
M21	Cemal Süreya ve Edebi Kişiliği Türk edebiyatının en önemli ve en bilinen şairlerinden biri olan Cemal Süreya; şiirleri, sözleri, mektupları, yazıları ve kitaplarıyla edebiyata mal olmuştur. Tam olarak doğum tarihi bilinmese de 1931 yılında o zamanlar Tunceli'ye bağlı, günümüzde ise Erzincan sınırlarında olan Pülümür'de dünyaya gelmiştir. Cemal Süreya Şarkısı Beyaz adlı ilk şiirini 1953'te Mülkiye dergisinde yayımladı fakat sonrasında bu şiirini hiçbir şiir kitabına almak istemedi. 1950'lerde ortaya çıkan bu hareketin en tartışmalı şairlerinden biridir Cemal Süreya. Şiirde anlamsızlığı benimseyen görüşleri hiçbir zaman savunmadı ve karşı çıktığı geleneğin diri değerlerinden yararlandı. O şiirlerinde erotizmi işlerken toplumsal değerlere uzak düşmedi.

	Şiirin anayasaya aykırı olduğunu, doğanın kovduğu yerde ve yasa dışı olduğunu savundu. Bu görüşü de onu şiirde öyküden kaçınmaya, çarpıcı ve yoğun imgeli bir söz sanatına yöneltti.
M22	Orhan Kemal'in Edebi Kişiliği Romancı, oyuncu ve öykü yazarı olarak ön plana çıkan Orhan Kemal, 15 Eylül 1914'te Adana Ceyhan'da dünyaya gelir. İlk çocukluk yılları Adana'da geçer, Daha sonra önce Niğde sonrasında da Konya'ya taşınır. Asıl adı Mehmet Raşit Öğütçü olan Orhan Kemal, "Toplumsal gerçekçi" anlayışla oluşturduğu hikâye ve romanlarıyla tanınır. Daha çok romanlarıyla ön plana çıkar. Hem Anadolu hem de şehir hayatı eserlerinde önemli yer tutar. İlk başlarda hece ölçüsüyle şiirler yazan Orhan Kemal, daha sonra öykü ve roman türlerine yönelir. Geçim sıkıntılarını, yoksul kişilerin aşklarını, hayat mücadelelerini eserlerine yansıtır. Sanatının olgun döneminde Adana çevresinde yer alan tarla ve fabrika işçileri, Çukurova yöresi, eserlerinde çok fazla yer almaya başlar. İrgatlar, köylüler, bekçiler, memurlar, zanaatçılar, kıyıda köşede kalmış kişilerin hayat serüvenleri eserlerinin önemli birer parçasını oluşturur. Eserlerinde sanayileşme ve sanayileşmenin yol açtığı olumsuzlukları sorgular.
M23	Orhan Kemal'in "Eskici ve Oğulları" Kitabı Orhan Kemal, öykü ve roman türleri dışında anı, inceleme, oyun ve röportaj türlerinde de eserler kaleme alır. "Eskici ve Oğulları" romanında ekonomik bunalım içerisinde yer alan bir ailenin dramını anlatır. Kırsal kesimdeki insanların ezilmişliğini anlatması açısından önemli bir roman olarak öne çıkar. "Babaevi"nde çocukluk yıllarını konu edinir. "Avare Yıllar" romanında gençliğini anlatır. "72. Koşuş", "Murtaza", "Eskici ve Oğulları", "Kardeş Payı" adlı eserleri tiyatroya uyarlanır. "Kardeş Payı" adlı öyküsüyle 1958 Saik Faik Hikâye Armağanı'nı kazanır. 1967'de Ankara Sanatseverler Derneği tarafından Yılın En İyi Öykücüsü Ödülü'nü; "Önce Ekmek" adlı kitabıyla Türk Dil Kurumu Ödülü'nü ve Saik Faik Hikâye Armağanı'nı kazanır. 1972'den beri adına "Orhan Kemal Roman Armağanı" yarışması düzenlenmektedir.
M24	Aziz Nesin Hayatı ve Edebi Kişiliği Aziz Nesin, Türk edebiyatının önemli yazarlarından ve aydınlarından

	birisidir. 20 Aralık 1915 yılında Heybeliada'da dünyaya gelen yazar, askeri eğitim almış ve bunun yanında Güzel Sanatlar Akademisi'nde de süsleme sanatı eğitimi almıştır. Aziz Nesin, kara mizah konusunda bir ustaydı. Yazmış olduğu eserlerde bu özelliği sayesinde güldürürken okuru düşündürürdü. Yüzden fazla eseri bulunan sanatçının eserleri 34 dile çevrilmiştir. Nesin'in kitapları 6 milyon basılmıştır ve bu sayı Türk edebiyatında ulaşılması zor bir sayıdır. UNESCO'nun yayınladığı Index Translationum adlı dünya çeviri bibliyografyasına göre de sanatçı, Türkçe eser veren yazarlar arasında Orhan Pamuk, Yaşar Kemal ve Nazım Hikmet'ten sonra eserleri yabancı dillere en çok çevrilen 4. yazardır. Türk geleneksel mizahını, eserlerinde günün koşullarına uyarlayarak modernize edilmiş bir şekilde aktaran Nesin, toplumda gördüğü aksaklıkları mizah çerçevesinde ele almıştır. Kitaplarındaki karakterler genelde ikiyüzlü, erdemsiz, üçkağıtçı ve dolandırıcı tiplerdir. Dünyadaki eşitsizliği ve kapitalist sistemi eserlerinde eleştiren yazar, olayları ironik bir şekilde aktarır. Edebiyat yapmaya çalışmaz, ana fikre ve mesaja odaklanır. Şair Eşref ve Neyzen Tevfik stilinde bir yaklaşımla ağır, mizahi ve eleştirel bir tutum benimsemiştir. Eserlerinin dili zaman zaman argoya kaçabilir.
M25	Aziz Nesin'in "Şimdiki Çocuklar Harika" Romanı Sanatçı; Sabahattin Ali ile birlikte Marko Paşa, Malum Paşa, Merhum Paşa, Alibaba adlı dergileri çıkarırken tek başına Zübük adlı mizah dergisini de yayın hayatına kazandırmıştır. Edebiyatımızda en çok müstear (takına ad) kullanan yazarlardan biri olan Aziz Nesin; Bahri Filefil, Berdi Birdirbir, Fettane Şatıfil, Kerami Pestenkerani, Kerim Kihkih, Ord. Prof. Paf-Puf, Dr. Daim Değer, Oya Ateş, Vedia Nesin gibi isimler kullanmıştır. Şimdiki Çocuklar Harika, Aziz Nesin'in 1967'de yazdığı bir romandır. Nisan 2014 tarihi itibarıyla, 68'inci baskısı yapılan bu kitap, bu güne kadar 525.000 adet basılmıştır. Bu romanda, çocukların gözüyle büyüklerin nasıl görüldüğü anlatılıyor. Bu romanda, çocuklar anababalarını, öğretmenlerini ve büyüklerini eleştiriyor. Bu roman, çocuk eğitiminde gerekli sanılan, günümüzde geçerli birtakım değer yargılarının yanlışlığını anlatıyor. Bu roman, çocukların büyüklerine karşı haklarını ve kendilerini savunmalarındır. Bu romanı, çocuklar için değil, anababalarla öğretmenler için yazdığını söylüyor yazar.
M26	Yusuf Atılgan ve Sanat Anlayışı Modernizmin Türk romanına yansıması; Avrupa'ya nazaran geç olsa da bu sürecin hızlanmasındaki en etkili yazarlardan biri, Aylak Adam, Anayurt Otel ve Canistan romanlarıyla bilinen Yusuf Atılgan'dır. Modernist

	edebiyatta sıklıkla başvurulan bilinç akışı, iç monolog, serbest çağrışım ve leitmotif gibi anlatım tekniklerinin yanı sıra karakterlerin kişiliklerini şekillendiren psikolojik etkenleri, onların iç dünyalarını; yalnızlaşma ve yabancılaşma gibi kavramlarla beraber vermesi Yusuf Atılgan'ı Türk edebiyatında modernist romanın önemli bir temsilcisi yapmıştır. Modernist anlayışın biçim ve anlatım olanaklarını, ağırlıklı olarak Aylak Adam, Anayurt Otelindeki başkarakterler C. ve Zebercet etrafında şekillendiren Atılgan, salt modernist romanın değil aynı zamanda insanı birey olarak tanımlayıp merkeze almak ve söylemi tüm yönleriyle onun üzerine kurmakla da Türk edebiyatının önemli bir şahsiyeti konumundadır.
M27	Turan Oflazoglu ve Eserleri İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı, Felsefe bölümlerini bitirmiş, Washington'da tiyatro öğrenimi görmüştür. Birçoğu basılmış, TV'de yayınlanan tarihsel konulu oyunlar yazmıştır. Tiyatro eserleri dışında şiir, deneme, çeviri, senaryo türlerinde eserler vermiş; Nietzsche, Rilke, Shakespeare, Kafka, Lorca ve Bergman'dan çeviriler yapmış, tiyatro üstüne yazılar yayınlamıştır. Oyunlarında daha çok, tarihi olayları ve tarihi şahsiyetleri işlemiştir. İsmail Dede Efendi'nin yaşamını anlattığı "Yine Bir Gülnihal" ve henüz tahta çıkmaya hazır olamayan bir şehzadenin içinde bulunduğu durumu anlattığı "Deli İbrahim" adlı oyunları bunun başarılı örnekleridir. Ayrıca Kafka, Nietzsche, Rilke, Shakespeare gibi yazarlardan çeviriler yapmıştır. Tiyatro alanında yazdığı eserleri şunlardır: Keziban-Allah'ın Dedisi Olur (1967), Deli İbrahim (1967), IV. Murat (1970), Sokrates Savunuyor (1971), Elif Ana (1980), Fatih (Bizans Düşüğü adıyla, 1981), Genç Osman (1981), Kösem Sultan (1982), III. Selim, Kılıç ve Ney (1983), Güzellik ile Aşk (Şeyh Galib'in Hüsn ü Aşk'ından, 1986), Atatürk (1886), Cem Sultan (1986), Sinan (1988), Gardiyan (1989), Dörtbaşı Mamur Şahin Çakır Pençe (1991), Kanunî Süleyman (1997), Yine Bir Gülnihal (1997), Korkut Ata (1998), Yavuz Selim (1999).
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M) V, VI semestrlar uchun	
M1	Kemal Tahir ve Eserleri Asıl adı İsmail Kemalettin Demir olan usta yazar, "Notlar" isimli eserindeki bilgiye göre 15 Nisan 1910'da İstanbul'da dünyaya geldi. Türk edebiyatının üretken, gerçekçi ve nesnel yazarlarından biridir. Kemal Tahir, edebi hayata ilk olarak 1932-1934'te atıldı. Türk edebiyatında "romancı" olarak ün kazanan Tahir, edebiyat hayatına roman ve hikâyelerle değil, daha

	çok sosyal konuları işleyen şiirleriyle başladı. Eserlerinde Anadolu, Kurtuluş Savaşı yılları ve Osmanlı tarihi gibi konuları işleyen yazar, şiir türüyle ilgilendiği ilk zamanlarda, çeşitli takma adlarla "İçtihad", "Yeni Kültür", "Geçit", "Karikatür" ve "Yedigün" dergilerinde yazdı. "Esir Şehrin İnsanları"nı 1956'da çeşitli düzenlemeler yaparak yeniden yayınlayan usta edebiyatçı, 1957'ye kadar çeşitli gazete ve yayın evlerinde çalıştı. Daha sonra Aziz Nesin ile Düşün Yayınevi'ni kurdu. Köy romanlarının prototipi olarak görülen "Göl İnsanları", Kemal Tahir'i romancı olma noktasında cesaretlendirirken, Tahir'in ilk romanı 1955'te kaleme aldığı "Sağırdere" oldu. Kemal Tahir, 1960'tan sonra tamamen edebiyata yöneldi. Eserlerinde Osmanlı dönemi, Meşrutiyet ve Cumhuriyet dönemi, tek parti iktidarı, köy enstitüleri ve Asya tipi üretim tarzı gibi konuları ele aldı.
M2	Namık Kemal Şahsiyeti ve Edebi Kişiliği Şair, yazar, gazeteci en önemlisi bir fikir adamıdır Namık Kemal. Tekirdağlıdır ve 1840 yılında dünyaya gelmiş. O ve Ziya Paşa birlikte Hürriyet adlı gazeteyi çıkarmaya başladılar. Ebüzziya Tevfik ile birlikte 1872 yılında İbret gazetesini çıkardı. Atilla Özkırımlı Namık Kemal için şu cümleleri sarf eder: "Tanzimat döneminin en önemli düşün ve sanat adamlarında sayılan Namık Kemal, önceleri Leskofçalı Galip, Yenişehirli Avni gibi şairlerinde etkisiyle divan geleneğini sürdüren şiirler yazdı. Şinasi ile tanıştıktan, Avrupa'ya gittikten sonra ise Batı etkisindeki yeni edebiyatın gelişmesi, yayılması için uğraştı." Namık Kemal, düzyazılarında, makalelerinde halkın anlayacağı sade dilden bahsediyordu ama onda da Tanzimat sanatçılarının dilemması vardı çünkü o, şiirlerinde sanatlı bir söyleyiş kullandı, sadece oyunlarında sade bir dil örneği verdi.
M3	Karacaoğlan ve Şiirleri Güney illerindeki (Mersin, Adana, K.Maraş vb.) yaygın bir söylentiye göre Adana'nın ilçesi olan Bahçe'ye bağlı Farsak (Varsak) köyünde doğmuştur. Belgelere ve şiirlerine göre Karacaoğlan 17. yüzyıl içinde yaşamıştır. Türkolog Dr.Wilhelm Radloff (1837-1918)'un Kırım'da derlediği bir söylentiye göre, Belgrat'lı olduğu da söylenmiştir. Karacaoğlan'ın dilden dile çok geniş bir alana ya da bölgeye yayılan şiirlerinin tümü daha derlenebilmiş değildir. 17. yüzyıldan sonra yazılan "cönk'lerden ve halk ağzından yapılan ilk toplu derleme, Sadenin Nüzhet Ergün (1901-1946) tarafından ilk kez 1928'de yayınlanmıştır. Bu ilk derlemede 273 şiir yer almaktadır. Ergün'un 1969'da yirmi birinci baskıya ulaşan kitabında şiir sayısı 472'ye yükselmiştir. Dr.Müjgan Cumbur'un "Karacaoğlan" adlı kitabında ise şiir sayısının 507'ye

	çıktığını görmekteyiz. Karacaoğlu da tıpkı Yunus Emre, Pir Sultan Abdal gibi çağdaşlarını ve daha sonra yetişen pekçok şairi etkilemiş; şiirleri taklit edilmiş ya da şiirlerine benzer (nazire) yazılmış biridir.
M4	Türk Halk Tiyatrosu Türkiye’de kırsal kesimlerdeki köy tiyatrosu ile kentlerdeki halk tiyatrosunu içeren geleneksel Türk tiyatrosu ve 19. yüzyılın ikinci yarısında Osmanlı Devleti’ndeki Batılılaşma hareketi ile ortaya çıkan batılı tarzdaki Türk tiyatrosunu ifade eder. Başka toplumlarda olduğu gibi Türk toplumunda da tarih öncesi kimi ritüeller, ayin ve dini törenler yanında masal, destan, efsane gibi türlerle şekillenen geleneksel tiyatro; Osmanlı topraklarındaki halkın katkılarıyla Karagöz, Meddah, Orta oyunu, köy seyirlik oyunları, kukla ve çengi gibi oyun türlerini ortaya çıkarmıştır. Bunlar, çıkış noktaları güldürü olan, sözlü gelenek ürünü türlerdir. Geleneksel halk tiyatrosu 19. yüzyılda Batı tiyatrosuyla birleşerek Tuluat tiyatrosu adında yeni bir tarza dönüşmüş; metinli tiyatroya geçiş aym yüzyılda gerçekleşmiştir. 1970’lerde pek çok topluluk, politik tiyatro üstünde durmuştur. 1970’li yılların sonlarında, daha çok eğlence bir tiyatro anlayışı yaygınlaşmış.
M5	“Karagöz” Tiyatro Eseri Türk sosyal ve kültürel hayatının en zengin kaynaklarından biri olan karagözün (gölge oyunu) ortaya çıkışı konusunda birbirinden farklı açıklamalar vardır. Köklü bir gölge oyunu geleneği olan Çinliler’le Orta Asya Türkleri’nin bilinen ilişkileri, bazı araştırmacılara bu oyunun Orta Asya’dan Türkiye’ye gelmiş olabileceği kanaatini vermiştir. Ancak Orta Asya Türkleri’nde gölge oyunu hiç bilinmediğinden Özbekler’in kullandığı bir kukla çeşidi olan çadır hayal (ipli kukla) tabirindeki hayal kelimesi bu yanılmaya sebep olmuş olabilir. Karagözün ortaya çıkışı üzerine başka bir açıklama, bu oyunun Hindistan’dan Batı’ya doğru Çingene göçleriyle gelmiş olabileceği şeklindedir. Hindistan’da da köklü bir gölge oyunu geleneği mevcut olmakla birlikte Çingeneler’in çıktığı Kuzey Hindistan’da gölge oyunu pek yoktur. Ayrıca Çingeneler’in Batı yönünde göçleri XI. yüzyılda gerçekleşmiş olduğu halde Türkiye’de XVI. yüzyıla kadar gölge oyununun varlığına dair en ufak bir ize rastlanmaz. Farklı iki izah da oyunun baş karakterleri olan Karagöz ile Hacivat’ın yaşamış kişiler olduğunu açıklamaktadır.
M6	Gölge Oyunu Gölge oyunu, geleneksel olarak hayvan derilerinden kesilerek hazırlanmış insan, hayvan, eşya gibi figürlerin bir ışık kaynağı önünde oynatılarak, gölgelerinin gerdirilmiş, beyaz bir perdeye düşürüldüğü gösteri sanatıdır. Kökenleri üzerine çeşitli görüşler olmakla birlikte; Asya’nın zengin

	gölge oyunu geleneği, bu sanatın Cava’dan(Endonezya), Hindistan’dan veya Çin kültürlerinden 10. yüzyıldan itibaren yayıldığı görüşünü desteklemektedir. İslam ülkelerinde görülen gölge oyununun, benzerlikler de göz önüne alındığında, Cava’dan geldiği tahmin edilmektedir. Anadolu’ya ise, 16. yüzyılda Mısır’dan gelmiş olma ihtimali büyüktür. Türklere, Cava ve Hindistan’dan, Çingene oynatıcılar yoluyla geldiği de iddia edilmektedir. Zamanla bu oyuna Türkler kendi yaratıcılıklarını katmış; ona çok daha renkli, hareketli, özgün bir biçim vermişlerdir. Öyle ki, 19. yüzyılda Mısır’ı ziyaret eden gezginler, orada izledikleri oyunun Karagöz ve Hacivat olduğunu ve gölge oyununun Mısır’a Türkler tarafından getirildiğini düşünmüşlerdir.
M7	Meddah Oyunu Meddah, yalnızca tek bir kişi tarafından oynanan bir halk tiyatrosudur. Son devrin meddahları olarak faaliyet göstermiş olan kişiler kahvehanelerde yüksekçe bir yere oturup anlatırlardı. Bunlar halk arasında dolaşan ya da yazılı edebiyattan alınma veya kendilerinin zemin ve zamana uygun olarak uydurmuş oldukları hikâyeleri, kahramanlarının şivelerini taklit edip türlü jest ve mimiklerle anlatırlardı. Meddah, bir tiyatro eserinde yer almakta olan tüm şahısları kendisinde birleştirmiş bir aktör konumunda olan kişidir. Meddah, olayları temsil ederken seyircilerin rahatlıkla görebileceği yüksek bir yere oturup, bir eline sopa, bir eline de mendil (makreme) alır. Mendili değişik tipteki şahısların kıyafetini göstermek ve ağzını kapatmak suretiyle seslerini taklit etmek, farklı başlıklar yapmak amacıyla kullanır. Sopadan da oyunu başlatmak, farklı sesler çıkarmak, seyirciyi susturmak ve tüfek, saz, süpürge, at gibi varlıkları canlandırmak amacıyla kullanır.
M8	Ömer Seyfettin ve edebi kişiliği Ömer Seyfettin 1884 yılında Balıkesir’in Gönen ilçesinde doğmuştur. Türk edebiyatının önde gelen hikâye yazarlarından ve Milli Edebiyatın da kurucuları arasında yer alan sanatçı. Ömer Seyfettin, o döneme kadar romanın gölgesinde kalan Türk kısa hikâyeciliğinin kurucu ismidir. Türkçülük akımının da en önemli savunucusu olan sanatçı, Milli Edebiyatın dil anlayışı olan “Yeni Lisan” görüşünün de sahibi ve bu adı taşıyan makalenin yazarıdır. Hem sanatsal hem de öğretici metin türüne ait eserlerinde sade konuşma dilinin katı savunucularından biri olmuştur. Ömer Seyfettin Batı edebiyat ve kültürüyle de yakından ilgilenmiş; ama kendisinden önceki sanatçılar gibi kendi öz benliğini bırakarak tamamen Batı’ya yönelmemiştir. Eserlerinde çocukluk anılarından ve askerlik hayatında yaşadıklarından yola çıkan Ömer Seyfettin, hikâyelerini Genç Kalemler ve Türk Yurdu dergilerinde yayımlamıştır. Sanatçı, eserlerinde serim, düğüm ve çözüm bölümlerine önem vererek Maupassant tarzı olay hikâyeciliğinin de edebiyatımızdaki en önemli temsilcisi olmuştur. Eserlerinde Türk insanının duygu ve düşüncelerini işleyen sanatçı, hikâyelerini halk

	geleneklerine veya tarihsel olaylara dayandırır. Hikâyelerinin konularını çoğunlukla gerçek yaşamdan almıştır. Bu hikâyelerinde yapmak istediği şey, milli bilinci uyandırmaktır. Toplumun aksak yönlerini mizah yoluyla eleştirmiştir.
M9	Ömer Seyfettin'in "Yarınki Turan Devleti" Risalesi Ömer Seyfettin milli edebiyatın kurucularından olup Ziya Gökalp ve Ali Canip Yöntem ile birlikte Türk dilinin sadeleştirilmesi hareketini başlatmış; Türkçenin kendi kurallarına uygun yazılması, Arapça ve Farsça sözlüklerden arındırılması için çalışmıştır. Ömer Seyfettin, edebi kişiliğinin yanı sıra savunduğu "Türkçü" fikirleri ile de öne çıkmış; yazdığı şiir, hikaye ve fikir yazılarında Türklük bilincinin uyanmasına büyük katkı sağlamıştır. Onun geride bıraktığı eserler, edebiyat ve düşünce hayatımızda derin iz bırakmıştır. Ömer Seyfettin, "bütün Türklük" fikrine sahipti; dünyada Türk dilini konuşan 100 milyon Türkün varlığına inamyordu. Ona göre; Birinci Dünya Savaşı sonunda Osmanlı Devleti öncülüğünde bütün Türkler tek bayrak altında birleşecek, Osmanlı Hakanı bütün Türklerin İlhani olacaktı. Doğudan Batıya, İstanbul'dan Pekin'e büyük Türk medeniyeti yeniden kurulacaktı. Ancak Ömer Seyfettin savaşın sonunda yanıldığını anlamış; Türk Birliğinin gerçekleşmesi için silahtan önce, dile, eğitim ve bilime önem verilerek kültür birliğinin sağlanması gerektiğini söylemiştir.
M10	Türk Edebiyatında Klasikleşmiş Eserler Türk edebiyatı, zengin ve köklü geçmişle dünya edebiyatında önemli bir yere sahiptir. Orta Asya'dan Anadolu'ya uzanan bu edebi serüven, Arap ve İran edebiyatının etkisinde kalan divan edebiyatının ardından Tanzimat Dönemi ile modernleşme sürecine girmiştir. Servet-i Fünûn ve Milli Edebiyat Dönemi'yle çeşitliliğini artıran Türk edebiyatı, Cumhuriyet Dönemi'yle birlikte üretilen toplumsal ve bireysel temalı eserlerle zenginleşmiştir. Günümüz çağdaş Türk yazarları evrensel konuları yerel dokularla harmanlayarak edebiyatımıza yeni boyutlar kazandırmaktadır.
M11	Türk Edebiyatında Çocuk Edebiyatı Çocuk Edebiyatı, çocuklar için konuları, karakterleri ve kullanılan dil özelleştirilerek hazırlanan edebî eserlerin oluşturduğu edebiyat koludur. Anton Çehov gibi edebiyat dünyasının önemli bazı isimleri bu kavramın bir edebiyat türü olarak ele alınamayacağını, yalnızca 'doz' olarak edebî vurgunun hafifletilerek sunulduğunun altını çizmektedirler. Edebiyatın dozunun hafifletilmesine Türk edebiyatından örnek olarak Ömer Seyfettin, Kemalettin Tuğcu eserleri ya da Yaşar Kemal, Aziz Nesin gibi yazarların çocuk öyküleri gösterilebilir. Akademik olarak kesin çizgilerle bir tanımı olmasa da, çocuklara yönelik olan edebî ürünler yeni bir sektör yaratmış; böylece, <i>çocuk edebiyatı</i> alt başlığında

	bir edebiyat türü olarak kabul edilmeye başlanmıştır. Çocuklara yönelik edebi eserleriyle dünya çapında en önemli isimlerden biri olan Enid Blyton, aynı zamanda kitapları başka dillere en çok çevrilen İngiliz yazarlardan biridir. Bu durum, çocuk edebiyatına dünya çapında gösterilen büyük ilginin bir önemli bir göstergesidir. Öte yandan, çoğu zaman bu edebiyat türü içinde değerlendirilen masallar ise, akademik edebiyat tanımı içinde kesinlikle ayrı bir türdür ve <i>çocuk edebiyatı</i> içinde değerlendirilmez.
M12	Türk Edebiyatında Mektup Edebiyatı Mektup türünün Türk edebiyatında ne zaman kullanıldığı kesin olarak belli olmamakla birlikte Uygur prenslerinin yazdıkları mektuplar bilinen en eski örneklerimizdendir. Divan edebiyatında mektup kelimesi için "inşa (düz yazı)" ifadesi kullanılmış, mektupların toplandığı eserlere de "münşeât" adı verilmiştir. 16. yüzyılda yaşayan Fuzuli'nin yazdığı <i>Şikayetname</i> ilk mektup örneğidir. Tanzimat Dönemi'nden itibaren posta pulu da kullanılarak ayrı bir kurum oluşturulmuş ve mektup türü yaygınlık kazanmıştır. Şinasi'nin Paris'ten annesine yazdığı mektup bu dönemin ilk örneklerindendir. Milli Edebiyat Dönemi'nden itibaren edebi mektup türü yaygınlık kazanmaya başlamıştır.
M13	Türk Edebiyatında İroni ve Satir Türk edebiyatında eleştiri türünün istenen düzeyde bir niteliğe henüz ulaşmadığı alanda çalışma yapan hemen hemen bütün seçkin kişilerin ortak görüşüdür. İroni kavramı, Batı yazınında önemli tartışmalara sahne olmuş ve Türk edebî sahasında ağırlıklı hissettirmiş numunelerden biridir. Türkçede ve Türk edebiyatında ironi sözcüğünün ilk kullanım şekli ile şimdi geline nokta oluşan anlam farkı bu noktada giderilmesi gereken bir problemin varlığına işaret etmektedir.
M14	Türk Edebiyatında Kuşaklar Arası Edebiyat Milli Edebiyat Dönemi Türk romanında yaygın olarak görülen temalardan biridir. Dönem romanlarında kuşaklar arasındaki görüş, duygu ve yaşayış ayrılıkları üzerinde durulmuş; bu ayrılıklardan kaynaklanan toplumsal çözümler ele alınmıştır. Bunlarda romanın kurmaca olduğu okura hissettirilir. Romanın yazılma süreci metne konu edilir. Anlatıcı, kurmacanın etkin bir figürü haline getirilir. Kurmaca ile gerçeklik arasındaki sınır belirginleştirilir. Doğrudan veya dolaylı biçimde okurla iletişim kurulur.
M15	Abdurrahim Karakoç ve Sanat Anlayışı Kahramanmaraş'ın Elbistan ilçesi Celâ (eski adıyla Ekinözü) köyünde

	doğmuştur. Abdurrahim Karakoç, 1960-1963 yılları arasında yazdığı şiirlerden oluşan ve <i>Fedai</i> dergisinde yayımlanan <i>Hasan'a Mektuplar</i> adlı ilk eserinde mektup tarzı şiiri denemiş ve bunda başarılı olmuştur. Şairin tanınmasında <i>Hasan'a Mektuplar</i> adını taşıyan ve birbirinin devamı olan yirmi iki şiirden meydana gelen eseri oldukça etkili olmuştur. Daha sonra beş şiirden oluşan "Hasan'dan Gelen Mektup", sekiz şiirden oluşan "Haberler Bülteni", yedi şiirden oluşan "Vatandaş Türküsü", beş şiirden oluşan "Masal" Karakoç'un şöhretini sağlamıştır. Bu arada Anadolu insanının hastane ve mahkeme kapılarında karşılaştığı zorlukları, çektiği sıkıntıları, siyasetçilerin vaatlerini yerine getirmeyip vatandaşları aldatmasını yergi ve öfke duygularıyla dile getirmiştir. Dönemin zihniyetini ortaya koymaya, toplumun fotoğrafını çekmeye çalışan Karakoç'un eserinde 1960 sonrası Türkiye'nin kültürel, sosyal, sanatsal, ekonomik ve siyasi alanlarda yaşadığı değişimin karikatürize edilmiş hikâyelerini görmek mümkündür.
M16	Cemal Safi ve Edebi Kişiliği 15 Ekim 1938 yılında Samsun'da dünyaya gelmiştir. Şiir yazmaya, okuma yazma öğrenince başlayan şair, büyük şairlerin eserlerini okuyarak kendini geliştirmiştir. Rıza Tevfik'ten özellikle çok etkilenmiştir. 38 yaşındayken, o yaşına kadar biriken duygu ve düşüncelerini tekrardan kaleme almaya başlamıştır. Kelimelere yüklediği anlam, şiirlerindeki duyarlılık, hayata bakışı ile nadir sanatkarlardandır. Şair olmak için şair doğulması görüşünü savunur ve eski ünlü Türk ozanlarını örnek gösterir. Aşkın ve sevginin yaşanarak yazılabileceğinin altını çizer. Şiir mürekkebinin duygu olarak tanımlar. Bestecilerin de şairin duygusunu ve şiirini anlaması gerektiğini vurgular. Ona göre bestekar şairin verdiği anlamı, duyguyu bozmamalıdır. Safi, maddiyat kaygısıyla sanat yaratılmasına karşıdır.
M17	Nurullah Genç ve Edebi Kişiliği Erzurum'un Horasan ilçesinde doğmuş, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümünü bitirmiş, aynı üniversitede profesörlük unvanını almıştır. Şiirde İslami söylemin önemli temsilcilerindendir. Divan ve halk şiiri estetiğiyle ördüğü imge dünyası oldukça renkli ve özgündür. İlhamın gücüne inanan şair, İslami şiirin iki önemli temsilcisi Necip Fazıl ve Sezai Karakoç'un şiirinden etkilenmiştir. Geleneği yorumlayış tarzı bakımından önemli atılımlar yapan şair, uzun soluklu şiirlerinde batık imgeler kullanmıştır. Şiirlerinde aşk, özlem, yalnızlık, ölüm, sonsuzluk gibi temaları işlemiştir.
M18	Türk Edebiyatında Biyografi ve Otobiyografi Otobiyografi türündeki metinlerin Türk edebiyatındaki görünümü ve biçimleniş modern otobiyografinin 1820'lerden itibaren ortaya çıktığı Batı

	edebiyatında, bu türün doğuşunu hazırlayan kimi tarihsel, kültürel, toplumsal ve siyasal koşullar üzerinde durulmuş ve Batı'daki bireyselleşme süreci ile belirlenen yeni/farklı bir "benlik" anlayışının otobiyografi türüyle olan etkileşimi gösterilmeye çalışılmıştır. Türk edebiyatında, bu yeni türün söylemsel özellikleri ve işlevleri, tarihsel ve toplumsal dinamikleri açısından örnek metinler üzerinden değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bu konuda, Klasik/Osmanlı edebiyatı temel alınarak bu dönem içindeki metinlerden örnekleme yapılacaktır.
M19	Türk Edebiyatında Anlam Derinliği ve Yorumlama Anlam, sadece edebiyatın değil, birçok disiplinin ana konularından biridir. Mantık, felsefe, sosyoloji, psikoloji gibi birçok disiplinin çalışma alanına giren anlam, kesinlik kazanmış bir çerçevenin sınırlarına girmiş değildir. Özellikle edebî bağlamda önemli bir sorunsal olarak yerini koruyan "anlam", şiir dolayımında daha da derin bir mesele olarak ele alınmaktadır. Şiirin anlam sorunsalı, farklı kuram ve eleştiri anlayışları tarafından irdelenmiş, ancak genel geçer bir netliğe kavuşturulamamıştır. Anlam, şiiri oluşturan öğelerden biri olmasına rağmen, diğer bütün unsurları da doğrudan etkilemiş olması sebebiyle, öncelikli konuma alınmıştır. Şiirde anlam sorunu, şiirin öz-biçim, imge, gerçeklik, dil, toplumculuk, bireycilik gibi birçok özelliği bağlamında tartışma konusu olmuştur.
M20	Türk Edebiyatında Psikolojik Analiz ve Karakter Gelişimi Edebiyat ve psikoloji, karakter analizi gibi konularda derinlemesine bir inceleme yapmak için bir araya geldiklerinde oldukça zengin ve etkileyici sonuçlar ortaya çıkabilir. Karakter analizi, edebî eserlerdeki karakterlerin davranışlarını, duygularını, düşüncelerini ve motivasyonlarını anlamayı ve yorumlamayı içerir. Psikoloji, insan davranışı, düşünce süreçleri, duygular ve kişilik gibi konularla ilgilenir ve bu bağlamda karakter analizi için sağlam bir temel oluşturur. İşte edebiyat ve psikolojinin karakter analizi üzerine bir inceleme yaparken dikkate alınabilecek bazı önemli noktalar vardır: <i>Kişilik Özellikleri ve Gelişim</i>: Edebi eserlerdeki karakterlerin kişilik özellikleri, psikolojik açıdan incelenebilir. Kişilik kuramları, karakterlerin davranışlarını ve kararlarını anlamak için kullanılabilir. Ayrıca, karakterlerin gelişimi ve değişimi üzerinde psikolojik faktörlerin etkisi üzerine odaklanılabilir.
M21	Sezai Karakoç ve Edebi Kişiliği Sezai Karakoç, 1933'te Diyarbakır'ın Ergani ilçesinde doğdu. Parasız yatılı okuduğu Gaziantep Lisesi'ni 1950'de bitirdi. 1955'te Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Maliye ve İktisat Bölümü'nden mezun oldu. İlk şiiri 1951'de "Hisar" dergisinde çıktı. Üniversite yıllarında 1955'te

	"Şiir Sanatı" dergisini çıkardı. Mülkiye, Yenilik, 20. Asır, İstanbul, Şiir Sanatı dergilerindeki şiirleriyle tanındı. Başlangıçta Pazar Postası'nda "İkinci Yeni akımı doğrultusunda şiirler yazdı. Daha sonraki yıllarda tümüyle kendi şiirine yöneldi. Yeni biçim araştırmalarına, değişik imgelerle kendine özgü, mistik ve İslamî içeriğe yer veren eserleriyle kuşağının en iyi şairleri arasına girdi. Gazete yazılarında ise İslam toplumlarının çağdaş dünyadaki konumlarını ele aldı. Eski Türk uygarlıklarına ilişkin değerlerle, çağdaş bir kişilik oluşturma düşüncelerini işledi.
M22	Yavuz Bülent Bâkiler ve Edebi Kişiliği Şair ve yazar olarak öne çıkan Yavuz Bülent Bakiler, 23 Nisan 1936'da Sivas'ta dünyaya gelmiştir. İlk ve orta öğrenimini Sivas, Gaziantep, Malatya'da tamamladı. 1960'da Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun oldu. Hisar dergisinin önemli şairleri arasında yer alır. Anadolu, Anadolu insanı, Anadolu insanının sorunlarını eserlerinde işler. Özü ve sözle Arif Nihat Asya'nın yolunu devam ettiren şairlerden sayılabilir. Şiirlerini son derece yapıcı bir üslupla kaleme alır. Milli duygular ve manevi değerlere bağlı bir sanatçı olan Yavuz Bülent Bakiler, bu değerlerin savunuculuğunu yapar. Geleneksel şiir anlayışının öz ve şekil özelliklerini kendi şiir potasında eriterek kişiliğine kavuşur.
M23	İsmet Özel ve Edebi Kişiliği İsmet Özel (d. 19 Eylül 1944, Kayseri), Türk şair, yazar ve deneme yazarıdır. 1980 sonrası birçok şair ve yazarı, şiirleri ve düşünce alanında kaleme aldığı eserleriyle etkilemiştir. Modern Türk şiirinin hem anlam hem de söyleyiş bakımından zenginleşmesinde önemli katkılarda bulunmuştur. Özel'in siyasi yönelimleri ilk şiir kitabı yayımlandıktan sonra (1966) daha belirgin bir hâle gelir. 1960'lı yılların ortalarından itibaren toplumcu gerçekçi bir şiire yönelir. Ancak, toplumcu gerçekçiliğe bağlı şiirlerinde, diğer toplumcu gerçekçi şairlerden farklı olarak, iç dünyasını zengin bir şekilde şiirine yansıtır. Bu dönemde "halk", şiirleri için belirgin bir tema olduğu kadar toplumun güncel siyasi hayatı da şiirlerinde belirgin bir temadır.
M24	Türk Edebiyatında Şiir ve Müzik İlişkisi Edebiyat ve müzik arasındaki ilişki "söz" ve "ses" in kardeşliğinden doğmuştur. En eski çağlardan beri bu iki sanat birbirini beslemiş, zenginleştirmiş, aralarında uzak ya da yakın sürekli bir etkileşim söz konusu olmuştur. Edebiyatın birçok türünde müzikle bağ kurmak mümkündür. Ancak bu yaklaşımın, birlikteliğin en yoğun yaşandığı tür "şiir"dir. Kaynak

	tarama modeli ile yapılan bu araştırmada Tanzimat'a kadar olan süre içinde edebiyatın şiir ağırlıklı bir edebiyat olduğu belirlenmiştir. Tanzimat, sadece siyasi, askeri, iktisadi yaşantıyı değil, içtimai yaşantıyı, kültür ve sanatı da derinden etkilemiştir. Tanzimat'la başlayan Batı'ya yönelme hareketi Cumhuriyet döneminde de etkisini sürdürür.
M25	Türk Edebiyatında Bilim Kurgu ve Fantastik Edebiyat Fantastik edebiyat veya fantezi edebiyatı, gerçeğe dayalı olmayan yazılı anlatım tarzıdır. Genelde hikâye, roman, oyun ve drama gibi yazım biçimlerini içerir. Klasik fantezi edebiyatının en tanınmış örnekleri arasında masalların bir kısmıyla birlikte Alice Harikalar Diyarında gösterilebilir. Modern fantezi edebiyatının tanınmış örnekleri arasında J.R.R.Tolkien'in Hobbit, Yüzüklerin Efendisi, Ursula K. Le Guin'in Yerdeniz Büyücüsü ve C.S.Lewis'in Narnia Günlükleri gibi eserleri sayılabilir. Bilimkurgu ile fantastik kurgu karıştırılmamalıdır. Her ne kadar yakın türler olsalar da evren oluşturma şekilleri çok farklıdır. Bilimkurgu eserlerde yaşadığımız dünyanın da içinde bulunduğu evrenin farklı bir zaman dilimindeki hali yer alırken fantastik eserlerin kendi evrenleri vardır.
M26	Türk Edebiyatında Anadolu Edebiyatı Batı Türkçesinin ilk safhası olan Eski Anadolu Türkçesinin ilk ürünleri bugünkü Türkiye topraklarında 13.yüzyılın sonu ile 14.yüzyılın başlarında ortaya çıktı. Anadolu'ya Türkler tarafından gerçekleştirilen göçler ve akınlarla başlayan ikinci bin yılın ilk yüzyıldan sonra Anadolu, Türkler için artık kalıcı bir yurt olarak kabul edilmeye başlanmıştır. Selçuklu Devletinin kurulmasıyla birlikte Türklerin Anadolu'da yerleşik hayata geçiş süreci de hızlanmış ve pekişmiştir. Bu süreçle doğrudan bağlantılı olarak, özellikle Selçuklu sarayları ve şehirlerindeki edebî faaliyetler de artmıştır. Buna karşın resmî dil olarak Farsçayı, bilim dili olarak da Arapçayı benimsemiş olan Selçuklu Devleti döneminde verilen Türkçe eser sayısı oldukça azdır. Türkçe açısından bu eksikliğin bir anlamda halk arasında yaygın olarak anlatılan Battalname, Dânişmendname, Ebû Müslimname gibi dinî-destânî anlatılar, menkıbeler, Nasreddin Hoca fıkraları gibi ürünlerle giderilmeye çalışıldığı düşünülebilir.
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M) VII semestrlar uchun	
M1	Edebî Akımlar Edebî akımlar, aynı görüşte/anlayışta olan sanatçıların bir araya gelerek, belirledikleri ilkeler doğrultusunda yapıt ortaya koymalarıyla ortaya çıkmış

	edebî anlayışlardır. Yani öncü bir edebiyatçının ya da bir edebiyatçılar topluluğunun oluşturup geliştirdiği, biçim ve içerik yönünden birtakım yenilikler getiren sanat ve edebiyat anlayışı. Edebi okullar, edebi mektepler, edebî ekoller, yazın akımları da aynı anlamda kullanılmaktadır. Edebiyat akımlarının oluşmasında toplumsal değişmeler ve gelişmeler, bilimsel ve teknolojik yenilikler, bireysel özelliklerdeki farklılaşmalar etkili olmuştur. Genellikle birbirlerine tepki olarak ortaya çıkan edebiyat akımlarının temsilcileri, akımlarının ilkelerini kendileri belirlemiştir.
M2	Türk Edebiyatında Mizah Mizâh, güldürme ve eğlendirme amacı taşıyan söz veya davranışlar için kullanılan bir deyimdir. Mizâh'a Türkçede şaka denilmektedir. İslamî kaynaklarda şaka anlamında "hezl", "lâtife", "nükte" ve "mizâh" (aslı müzâh) kelimeleri kullanılmaktadır. Bir kişinin, kurumun veya toplumun olumsuz ve gülünç yanlarını nazım veya nesir olarak eleştirmek ve kötüleyip alaya almak anlamına gelen hiciv, divan edebiyatında geniş bir yer tutmaktadır. Klasik edebiyatta şairler "methiye" ile bir başkasını, "fahriye" ile de kendisini över. Ancak şairlerin kendilerini eleştirmesi ve alaya alması nadir görülen durumlardandır. Bir kişiyi hicvetmek methiyenin, şairin kendisini hicvetmesi de fahriyenin zıttı olarak görülebilir. Divan edebiyatında daha çok hezliyat, mizah ve hiciv muhtevalı şiirler yazan bazı şairlerin kendilerini de alaya aldıkları görülür. Şairler şişmanlık, köselik, yaşlılık, dişlerinin ve bazı uzuvlarının olmaması gibi fiziksel kusurlarının yanı sıra şiirlerinin düzensiz, manasız, tatsız tuzsuz ve maskara olması gibi hususlarda kendilerini alaya alabilirler. Bunu yaparken hiciv ve mizahın bir özelliği olan kaba ve argo sözler sarf etmekten de kaçınmazlar.
M3	Türk Edebiyatında Eleştirel Düşünce Eleştirel düşünce, günümüzde anahtar beceri olarak kabul edilmekte, demokratik kişilik ve demokratik bir toplum geliştirebilmenin önemli ölçütü olarak geliştirilmeye çalışılmaktadır. Bu çalışma sözlü kültür ürünlerinde paradoksal olarak hem kolektif hem de eleştirel düşünme biçimlerinin var olduğunu, özellikle masal türünün günümüze taşınabilecek düzeyde eleştirel düşünme örnekleri taşıdığını ve masalın eleştirel düşünme alışkanlığının öğrenilmesi ve içselleştirilmesinde önemli bir kültürel miras kaynağı olduğunu savunmaktadır. Bu iddiaya bağlı olarak, incelemede bir Anadolu masalında eleştirel düşünme yollarını nasıl barındırdığı gösterilmeye çalışılmıştır. Öncelikle eleştirel düşünce hakkındaki literatür taranmış, daha sonra Pertev

	Naili Boratav'ın Masallar -1- Uçar Leyli adlı kitabından eleştirel düşünme yollarını yeterince yansıttığı belirlenen "Müskürümü Sultan" adlı masal seçilmiştir. Eleştirel düşünmenin ölçütleri ve aşamaları ise Gearld M Nosich'den yararlanılarak oluşturulmuştur.
M4	Türk Edebiyatında Doğu-Batı Sentezleri 19.yüzyılda Osmanlı Devletinde yıkılma alarmlarının çalmasıyla beraber Osmanlı hükümeti, Avrupalı devletlerin yönetim sistemlerini yavaş yavaş kendinde uygulama başlamıştır. Bu olay ise beraberinde Avrupada tahsil görmüş çalışanlara ihtiyaç duyulmasına sebep olmuştur. Devlet dairelerinde başlayan bu batılılaşma sorunu kısa zamanda günlük hayata yansımıştır ve halkta yavaş yavaş Batıyı benimsemeye; onlar gibi yemeye, giyinmeye, konuşmaya, düşünmeye başlamıştır. Bu Batılılaşma sorunu Türk toplumunu zamanla ikiye ayırmıştır. Halkın bir kısmı Batıyı tercih etmiş kendi kültüründen vazgeçmiştir, bir kısmı ise Batılılaşmaya karşı çıkmış, kendi özbenliğini korumak için savaş vermiştir. İşte bu durum Türk yazarlar tarafından farklı bakış açılarıyla romanlarda işlenmiştir.
M5	Halk Edebiyatı ile Klasik Edebiyatın Etkileşimi Klasik edebiyat ile halk edebiyatı, uzun yıllar nazım türü, nazım biçimi, muhteva gibi unsurlar ile etkileşim içinde olmuş ve birbirlerini beslemişlerdir. İki edebî geleneğin hem muhteva hem de şekil olarak birbirlerini etkilemelerinin yansımalarını ortaya konulan ürünlerde görmek mümkündür.
M6	Çeviri Edebiyat ve Önemi Edebî yenilik, dış dünyada yaşanan gelişmelerle birlikte farklı edebiyatlarla olan münasebetler sonucunda bir ihtiyaç olarak ortaya çıkar. Yenileşmeyi bir ihtiyaç haline getiren temel unsur, zihniyette meydana gelen değişimlerdir. Zihniyet değişiminde ise farklı kültür ve medeniyetlere kapı aralayan çevirinin rolü oldukça önemlidir. Bu yüzden çeviri ve zihniyet ile kültür ve medeniyet değişimleri arasında önemli bir bağın olduğu kabul edilir. Bu bağın bir neticesi olarak sanatta ve edebiyatta yenileşme düşüncesi gelişir.
M7	Toplumcu Gerçekçilik Toplumcu gerçekçi şiir, serbest nazım özellikleri taşır. Toplumcu gerçekçi şiir, ideolojik içerikli bir şiirdir. Toplumcu gerçekçi şiir, o güne kadar görülmemiş, denenmemiş bir görsellik, karmaşık biçimli teknikler barındıran bir şiirdir. Politik bir içerik taşıması şiirin etkileme ve belirleme gücünü yükseltmiştir. Şiirdeki paralel, simetrik akışlar ve kırılmalar Rus şair Mayakovski'den gelen yansımalarıdır. Toplumcu gerçekçi edebiyat, halkçılık,

	köyçülük kavraları ile hümanist bir düşünce etrafında şekillenen bir edebiyattır. Toplumcu gerçekçi anlayışın ekseninde “insan, toplum ve üretim ilişkileri” vardır. Toplum için sanat anlayışı vardır. Sanatkar toplumun ruh mühendisidir. Toplumcu gerçekçi edebiyat eğitsel bir işlevle yüküdür. Sosyalist bireyselliğin geliştirilmesi bu edebiyatın ana amacıdır. Sanat her türlü dinsel ve töresel bağlardan kurtulmalıdır. Toplumcu gerçekçi edebiyat, programa dayalı ve tezi olan bir edebiyattır.
M8	Türk Edebiyatında İlkler İlk alfabe: Göktürk Alfabesi, ilk yazılı eser ve Türk adının geçtiği ilk Türkçe metin: Orhun Abideleri, ilk Türk yazarı: Yolluğ Tigin Bilinen, ilk Türk şairi: Aprınçur Tigin. İlk mesnevi, Türkçe yazılan ilk kitap, ilk siyasetname, ilk didaktik şiir örneğimiz ve aruzla yazılan ilk eserimiz: Kutadgu Bilig – Yusuf Has Hacip, ilk Türk dili sözlüğü: Divan-ı Lügati’t Türk – Kaşgarlı Mahmut, ilk Türkçe sözlük: Şemsettin Sami – Kamus-ı Türki, ilk Tezkire (biyografik eser): Mecalisü’n Nefais – Ali Şir Nevâi, ilk hamse yazarı: Ali Şir Nevai, ilk hatıra kitabı: Babürşah /Babürname gibi türk edebiyatı tür ve şekillerinde yazılan eserler öğrenilecektir.
M9	Türk Müzik Kültürü Türkiye’deki kültürel yapı, coğrafi ve tarihî özelliklerin etkisiyle çok zengin ve farklı kültürlerin harmanlanmasıyla oluşmuş; Doğu, Batı, Orta Doğu, Akdeniz ve İslam kültürü gibi renklerle bezenmiş ve bu kültürlerden etkilenmiştir. Uzun yıllar boyunca değişik kültürleri içinde barındıran Anadolu, Türkiye’deki müzik kültürü oluşumunda tarihi bir altyapı oluşturmuştur. İslamiyet’in kabulü ile Selçuklu ve Osmanlılarda yaşanan değişimler, Anadolu ve Yakın Doğu’nun müzik kültüründe önemli bir etki yaratmıştır. Bu nedenle Osmanlı İmparatorluğu 17. yüzyıl ortalarına kadar dünyanın önemli kültür merkezlerinden biri olmuştur.
M10	Maniler Halk edebiyatı türlerinden maniler bir zamanlar sohbet, muhabbet ve toplantıların vazgeçilmezleri arasındaydı. Unutulmaya yüz tutan bu değeri kütüphanelerde sayıları iyice azalmış mani kitaplarında ve ansiklopedilerde zor bulabiliyor. Maniler Orta Asya’dan Anadolu’ya binlerce yıllık Türk halk edebiyatının hem çok zengin hem de en güzel örnekleriyle doludur. Maniler dört mısralık şiirlerdir. Genelde yedi ve sekizli hece ölçülerinde, uyaklı olarak söylenirler. Manilerde bir iki ve dördüncü mısralar kafiyeli (a,a,b,a) olduğu gibi (a,a,a,b) şeklinde de olabilir. Manilerde ilk mısralar bir anlam ifade etmekten ziyade dolgu malzemesi niteliğindedir.

M11	Ninniler Ninniler, sade bir dille ezgili olarak söylenen şiirlerdir. Söyleyeni belli olmayan bu ürünlerin neredeyse tamamı kadınlar tarafından üretilmiştir. Hem yaşanan önemli olaylar hem de annenin ninni söyleme anında fiziksel durumu ve buna bağlı duygusal durumu ninninin konusunu, işlevini ve yapısını belirlemektedir.
M12	Çocuk Oyunları Çocuk oyunları, genellikle çocukların oynadığı ancak bazen yetişkinlerin de eşlik ettiği veya kendi aralarında oynadığı oyunlardır. Bazı oyunlar için açık alan gerekirken diğerleri bina içerisinde oynanabilir. Tek kişilik çocuk oyunları olduğu gibi onlarca kişi ile oynanan oyunlar da mevcuttur. Bazı çocuk oyunları evrenseldir ve aşağı yukarı aynı kurallarla birçok ülkede oynanır. Pek çok oyun yüzyıllar öncesinden günümüze ulaşmıştır. Günümüzdeki seksek, körebe, ip çekme gibi oyunların Eski Roma döneminde de çocukların sevdiği oyunlar olduğu bilinmektedir. Bazı çocuk oyunları yüzlerce yıldır aynı kalmışken diğerleri zaman içerisinde evrim geçirmiş, farklı kurallarla oynanmaya başlamıştır.
M13	Metinlerarasılık Metinlerarasılık, metinlerin anlamının başka metinler tarafından şekillendirilmesidir. Bir yazarın önceki bir metni ödünç alması ve dönüştürmesi için kullanılabildiği gibi bir metni okuyan bir okurun bir başka metne başvurması için de kullanılabilmektedir. Bu ilişki farklı iletişim ortamları arasında kurulduğunda "mecralar arasılık" olarak adlandırılır. "Metinlerarasılık" kavramının kendisi de postyapısalcı Julia Kristeva tarafından 1966 yılında bulunmasından bu yana pek çok kez ödünç alınmış ve dönüştürülmüştür. Her söylemin başka bir söylemi yinelediğini, her yazınsal metnin daha önce yazılmış olan metinlerden ayrı olarak yazılamayacağını, her metnin açık ya da kapalı bir biçimde önceki metinlerden, yazınsal gelenekten izler taşıdığını savunan yeni eleştiri yanlıları onun "alıntısallık" özelliğini göstermeye uğraşırlar. Hepsisi de metnin bir alıntılar toplamı olduğunu, her metnin eski metinlerden aldığı parçaları yeni bir bütün içerisinde bir araya getirdiğini ileri sürerler. Metinlerarasında, her metnin kendinden önce yazılmış önceki metinlerin alanında yer aldığı, hiçbir metnin eski metinlerden tümüyle bağımsız olamayacağı düşüncesi öne çıkar.
M14	Şiir ve Resim İlişkisi Görsel, işitsel ve yazınsal sanat dalları, kendi aralarında disiplinlerarası bir bağ ile bir araya gelerek yeni bir yapı oluşturabilirler. Kitap gibi çeşitli doküman formlarında, edebî bir metnin resimleme yoluyla görselleştirilerek, şiir ve görselin birlikte kullanıldığı örnekler bulunmaktadır. Yapı itibarıyla

	oldukça farklı olmalarına rağmen fotoğraf ve şiir de yeni bir ifade biçimi meydana getirmektedir. Tarihsel olarak fotoğraf ve şiir ele alındığında karşımıza kökeni fotoğrafın erken dönemine dayanan Photopoetry ve Photopoem kavramları çıkmaktadır. Photopoetry tüm edebi metinleri kapsarken, Photopoem ise, fotoğraf ve şiirin, fotoğraflar için şiirlerin yazıldığı veya şiirler için fotoğrafların üretildiği kitap gibi ortak bir yapı içerisinde birbirlerini destekledikleri ve tamamladıkları bir biçimi oluşturur.
III. Mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar: amaliy (A)	
Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi. (I, II semestrlar uchun)	
A1	Türk edebiyatının genel durumu ve hangi dönemleri kapsadığı hakkında bilgi.
A2	Türk edebiyatının ana dönemleri ve hangi dönemleri kapsadığı.
A3	Eski Türk şiirinde türler ve özellikleri.
A4	İslami Dönem Türk Edebiyatı'nın tarihsel gelişimi.
A5	Orta Asya Edebiyatı'nın önemli şahsiyetleri ve eserleri.
A6	13. yüzyıl Anadolu'da Gelişen Türk Edebiyatı'nın temsilcileri
A7	Türk Divan Edebiyatı'nın önde gelen temsilcileri.
A8	Türk Halk Edebiyatı'nın biçimsel özellikleri.
A9	Türk Halk Edebiyatı'nda türler ve dönemler.
A10	Aşık Edebiyatı'nın başlıca temsilcileri ve eserleri.
A11	Dini-Tasavvufi Edebiyat'ta şiir türleri.
A12	Servet-i Fünun Dönemi Edebiyatı'nın temsilcileri.
A13	Millî Edebiyat Dönemi'nin temsilcileri ve faaliyetleri.
A14	Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı'nın temsilcileri ve eserleri.
A15	Türk Edebiyatı'nda hikâye türü ve önemli yazarlar.
Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi. (III, IV semestrlar uchun)	

A1	Köroğlu Hikâyeleri ve Varyant Farklılıkları
A2	Keloğlan Masalları Üzerine Araştırmalar
A3	Türk Destanlarının Tasnifi ve Oğuznâmeleri
A4	Türk Kültüründe Mitolojik Ögeler
A5	Tasavvuf Edebiyatının Temsilcileri.
A6	Yünus Emre'nin "Çıktım Erik Dalına" Şiirinin Tahlili
A7	Reşat Nuri Güntekin'in "Çalıkuşu" Eseri
A8	Necip Fazıl'ın "Sakarya Türküsü" Şiirinin Tahlili
A9	Yaşar Kemal'in "Ağrıdaki Efsanesi" Eseri.
A10	Mehmet Akif Ersoy'un "Çanakkale Şehitlerine" Şiirinin Tahlili
A11	Oğuz Atay'ın "Tutunamayanlar" Eseri
A12	Sabahattin Ali'nin "Kürk Mantolu Madonna" Eseri
A13	Orhan Pamuk'un "Benim Adım Kırmızı" Romanı
A14	Atilla İlhan'ın "Kimi Sevsem Sensin", "Geçerdi Hep" Şiirleri
A15	Orhan Kemal'in "Ekmek Kavgası" Öyküsü
Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi. (V, VI semestrlar uchun)	
A1	Kemal Tahir'in "Devlet Ana" Romanı
A2	Namık Kemal'in "İntibah" Romanı
A3	Ömer Seyfettin'in "Kaşığı" Öyküsü
A4	Türk Tiyatrosunun Önemli Temsilcileri
A5	Türk Halk Oyunları
A6	Türk Çocuk Edebiyatının Önemli Simaları ve Eserleri
A7	Türk Mektup Edebiyatının Teşekkül Süreci

A8	Kuşaklararası Edebiyatta Bakış Farkı
A9	Abdurrahim Karakoç'un "Mihriban" Şiirinin Tahlili
A10	Cemal Safi'nin "Tek Hece" Şiirinin Yorumu
A11	Nurullah Genç'in "Hindiba" Şiirinin Tahlili
A12	Sezai Karakoç'un "Mona Rosa" Şiirinin Yorumu
A13	Yavuz Bülent Bâkiler'in "Ben Anadolu'yum" Şiirinin Tahlili
A14	İsmet Özel'in "Erbain" Şiirinin Yorumu
A15	Türk Edebiyatında Lirik Anlatım Tarzları
Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi. (VII semestr uchun)	
A1	Toplumcu Edebiyat Akımı
A2	Türkiye'de Fıkra Kültürü
A3	Trajikomik Anlatılar
A4	Klasik Dönem Türk Musikisi
A5	Türk Halk Müziği
A6	Türk Sanat Müziği
A7	Türk Edebiyatında İlahiler
A8	Metinlerarasılıkta Kullanılan Teknikler
IV. Mashg'ulotlar shakli: seminar (S) (I, II semestrlar uchun)	
S1	Türk edebiyatının genel durumu ve dünya edebiyatındaki yeri.
S2	Türk edebiyatının sınıflandırılmasında kullanılan ölçütler.
S3	Eski Türk şiirinde türler ve özellikleri.
S4	Anadolu Edebiyatı'nın önde gelen temsilcileri.
S5	Türk Halk Edebiyatı'nın önde gelen temsilcileri.

S6	Türk Tasavvuf Edebiyatı'nın önde gelen temsilcileri.
S7	Aşık Edebiyatı'nın önde gelen temsilcileri.
S8	Meşhur Türk hikâyeleri.
S9	Servet-i Fünun dönemi edebiyatının muhtevası.
S10	Millî Edebiyat'ın tarihsel gelişimi.
S11	Cumhuriyet Dönemi Edebiyatı'nın önemli eserleri.
Seminar (S) (III, IV semestrlar uchun)	
S1	Türk Destanlarının Tasnifinde Kullanılan Ölçütler.
S2	Tasavvuf Edebiyatının Ana Paradigmaları
S3	Türk Mitolojisinin Temel Kaynakları
S4	Anadolu'da Gelişen Türk Edebiyatının Temsilcileri
S5	Yûnus Emre'nin "Risâletü'n Nushiyye" Eseri
S6	Necip Fazıl'ın "İdeologya Örgüsü" Eseri
S7	Yaşar Kemal'in Romanları
S8	Mehmet Akif Ersoy'un "Safahat" Eseri ve Özbekistan'daki Neşri
S9	Orhan Pamuk'un Romancılığı
S10	Cemal Süreya'nın "Göçebe" Adlı Şiir Kitabı
S11	Orhan Kemal'in Hikâyeciliği
Seminar (S) (V, VI semestrlar uchun)	
S1	Omer Seyfettin'in Öykücülüğü
S2	Kemal Tahir'in Romancılığı
S3	Geleneksel Türk Tiyatrosu Türleri
S4	Türk Edebiyatında İlk Çocuk Şiirleri Kitabı
S5	Türk Çocukları Marşı
S6	Kuşak Çatışması ve İletişim Farklılığı
S7	Türk Edebiyatında Şiirsel Anlatım Teknikleri
S8	Yavuz Bülent Bâkiler'in "Şaşırdım Kaldım İşte" Şiirine Eleştirel Bakış
S9	Türk Edebiyatında Aşk Şiiri Geleneği
S10	Türk Edebiyatında Ahlakî Temalar
S11	Nurullah Genç'in "Yağmur" Şiirinin Analizi

Seminar (S) (VII semestrlar uchun)	
S1	Toplumcu Gerçekçilik Anlayışının Ortaya Çıkma Nedenleri
S2	Fıkra Türünün Ana Karakterleri
S3	Mizah Anlayışını Besleyen Kaynaklar
S4	Klasik Türk Müziğinin Öncüleri
S5	Türk Halk Müziğinin Meşhur Eserleri
S6	Türk Sanat Müziğinin Modern Temsilcileri

V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular

“Turk tili va adabiyoti (G'arb tili va adabiyoti)” fani bo'yicha mustaqil ishlarning kalendar tematik rejası

№	Mustaqil ta'lim mavzulari Ish turi
1.	Türk Edebiyatı'nın tarihsel aşamaları.
2.	Türk Edebiyatı'nın dönemleri.
3.	İslam Öncesi Türk Edebiyatı'nın genel özellikleri.
4.	Sözlü ve yazılı edebiyatın genel özellikleri.
5.	İslam Kültürü Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı.
6.	XIII. yüzyılda Anadolu'da gelişen Türk Edebiyatı'nın genel özellikleri.
7.	Orta Asya Türk Edebiyatı'nın ünlü şairleri.
8.	Divân Edebiyatı'nın Genel Durumu.
9.	Divan Edebiyatı'nın ünlü şairleri.
10.	Süleyman Çelebi ve Mevlid eseri hakkında genel bilgiler.
11.	Halk Edebiyatı'nın ne olduğu ve türleri hakkında bilgi.
12.	Anonim Halk Edebiyatı'nın genel özellikleri.

6.	XIII. yüzyılda Anadolu'da gelişen Türk Edebiyatı'nın genel özellikleri.
7.	Orta Asya Türk Edebiyatı'nın ünlü şairleri.
8.	Divân Edebiyatı'nın Genel Durumu.
9.	Divan Edebiyatı'nın ünlü şairleri.
10.	Süleyman Çelebi ve Mevlid eseri hakkında genel bilgiler.
11.	Halk Edebiyatı'nın ne olduğu ve türleri hakkında bilgi.
12.	Anonim Halk Edebiyatı'nın genel özellikleri.
13.	Dini-Tasavvufi Edebiyat'ın genel özellikleri.
14.	Aşık Edebiyatı'na genel bir bakış.
15.	Batı Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı'nın temel özellikleri.
16.	Tanzimat Dönemi Edebiyatı'nın oluşumu.
17.	Türk folklorunun temelleri.
18.	Türk halk masallarının en ünlü eserleri.
19.	Servet-i Fünun Edebiyatı'nın ana kaynakları.
20.	Millî Edebiyatı'n genel durumu ve oluşum evreleri.
21.	Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı'nı etkileyen düşünce akımları.

“Turk tili va adabiyoti (G'arb tili va adabiyoti)” fani bo'yicha mustaqil ta'lim mavzulari bilan boshidan XIII asrgacha va 13-asrdan Anadoluda rivojlanayotgan turk adabiyotidan bugungi kungacha davom etgan jarayonda yuzaga kelgan asosiy hodisalarni hisobga olgan holda, siyosiy-ijtimoiy vaziyatlarning adabiyotdagi aksi, ularning umumiy tavsiflari keltiriladi. Shu nuqtai nazardan adabiyotning davrlarga ko'ra tasnifi, davrlardagi mashhur vakillari, g'arb adabiyoti va ta'sirlarining matnlarda aks etilishi, Markaziy Osiyo turk adabiyotining mashhur shoirlari, Devon adabiyotining mashhur shoirlari, Tanzimot davri adabiyoti qanday shakllanganligi, Servetifunon davri adabiyotining asosiy manbalari nimadan iboratligi, Fecriati jamoasi qanday reaksiyalar bilan vujudga kelganligi, Milliy adabiyotning umumiy xususiyatlari va shakllanish jarayoni, asosiy maqsadlari, jumhuriyat davri turk adabiyoti va uni qo'llab-quvvatlovchi asosiy manbalarning nimada ta'limlanligi haqida ma'lumot beriladi.

3.	V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: Türk adabiyoti namayondalari to'g'risidagi bilimlarni o'rganishlari bilan adabiyot ilmiga hissa qo'shgan alloma hamda bugungi kun turk adabiyoti kitoblarini va mutaxassislikning adabiyotdagi amaliy va nazariy masalalarini qila olish;(ko'nikma) Türk adabiyoti fanining o'ziga xos xususiyatlarini tahlil qilish usullari fan doirasidagi muammolar bo'yicha yechimlar qabul qilish ko'nikmasini bo'lishi kerak;	
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: - ma'ruzalar; - interfaol keys-stadilar; - tarqatma materiallar; - ko'rgazmali qurollar; - kompyuter; - muammoli ta'lim; - qiyosiy tahlil. - turli xil nostandart testlar	

5.	VII. Kreditni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish
	6. ASOSIY ADABIYOTLAR: 1. Köprülü, Mehmet Fuad. Türk Edebiyatı Tarihi. Alfa Yayınları. İstanbul: 2016. 2. Mengi, Mine. Eski Türk Edebiyatı Tarihi. Akçağ Yayınları. Ankara: 2019. 3. Banarlı, Nihad Sami. Resimli Türk Edebiyatı Tarihi 1-2. Milli Eğitim Basımevi, İstanbul: 1971. 4. Karaalioglu, Seyit Kemal. Eski Türk Edebiyatı Tarihi. İnkılap ve Aka Kitabevi. İstanbul: 1973. 5. Kabaklı, Ahmet. Türk Edebiyatı. Türk Edebiyatı Yay., İstanbul: 1971. 6. Güzel, Abdurrahman, Torun, Ali. Türk Halk Edebiyatı El Kitabı. Akçağ Yayınları. Ankara: 2003. QO'SHIMCHA ADABIYOTLAR: 1. Kocatürk, Mahir Vasfi. Türk Edebiyatı Tarihi. Türk Edebiyatı Yayınları. Ankara: 1971. 2. Atsız, Hüzeyin Nihal. Türk Edebiyatı Tarihi. Ötüken Yayınları: İstanbul: 2024 3. Caldak Suleyman "Eski türk Edebiyatında Nesir", 4. "Türk Edebiyatının Tarihi Dönemleri" Paraf Akademisi 5. Alangu Tahir "Türk Folkloru El Kitabı". Yapı Kredi Yay. İstanbul: 1983. AXBOROT MANBALARI: 1. http://www.nihal-atsiz.com 2. https://www.turkedebiyati.org/ 3. https://www.turkedebiyati.org/vazarlar-ve-eserleri-sozlugu/www.drmosad.com 4. https://www.artfulliving.com.tr/edebiyat/edebiyatimiz-unutulmaz-20-ismi-i-8140 5. https://www.turkedebiyati.org/turk-edebiyati-tarihi/
7.	Fan dasturi Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Kengashining 2024-yil 24-avgustdagi 1-son bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8.	Fan/modul uchun mas'ullar: Emrah Yilmaz – SamDU, O'zbek tilshunosligi kafedrası dotsenti (PhD)
9.	Taqrizchilar: Z.Baynazarov – SamDU, Turkologiya ilmiy-tadqiqot instituti dotsenti, filologiya fanlari nomzodi (ichki) (tel:(99)582 93 81). B.Bilir – SamDChTI, "Yaqin sharq tillari" kafedrası o'qituvchisi. (tashqi) (tel:(93)196 16 27).

Universitetning 2024-yil 16- avgustdagi 301-ij buyrug'i asosida
Fan dasturlari va mustaqil ta'lim topshiriqlarini ishlab chiqishga ma'sul ishchi guruhi:
Rais – Nosirov A.

O'zbek tilshunosligi kafedrası mudiri

Filologiya fakultetidekani

SamDU o'quv ishlari bo'yicha 1-prorektor

dots. Mahmadiyev Sh.S.

prof. Eltazarov J.D.

prof. Soleyev A.S.

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Filologiya fakulteti
Filologiya va tillarni o'qitish: turk tili ta'lim yo'nalishi talabaları uchun
tuzilgan "G'arb tili va adabiyot" (Turk tili va adabiyoti) fani bo'yicha fan
dasturiga

TAQRIZ

Ushbu dastur filologiya fakulteti Filologiya fakulteti Filologiya va tillarni o'qitish: turk tili ta'lim yo'nalishi talabaları uchun "G'arb tili va adabiyot" (Turk tili va adabiyoti) fani bo'yicha tuzilgan bo'lib, unda mazkur ta'lim yo'nalishining mazmun-mohiyati, xususiyatlari inobatga olingan. Ushbu fan dasturida ma'ruza, amaliy va seminar mashg'ulotlarini bajarishda zarur bo'ladigan ko'rsatma, tavsiya va adabiyotlar keltirib o'tilgan. Bundan tashqari, mustaqil ta'lim shakllari va mavzulari, ularni bajarish uchun ko'rsatmalar, fanni o'qitish natijalari – shakllanadigan kompetensiyalar, ta'lim metod va texnologiyalari, kredit olish uchun qo'yilgan talablar, baholash mezonlari batafsil bayon qilingan. Shu bilan birga, mazkur fan dasturidan mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarishda kerakli bo'ladigan asosiy va qo'shimcha adabiyotlar hamda tavsiya etiladigan manbalar ham o'rin olgan.

Fan dasturi fanning asosiy mazmuni, talabalar bilim, malaka va ko'nikmalariga qo'yiladigan talablar bo'lajak filologlarning kelgusidagi kasb faoliyati uchun mos keladigan nazariy va muhim ta'limiy tushunchalarni o'z ichiga qamrab olgan.

Qayd etilgan fikrlarni inobatga olgan holda, mazkur fan dasturi mazmuni va tuzilishi jihatdan shu yo'nalishdagi fan dasturlarining oldiga qo'yadigan barcha zaruriy talablariga javob beradi deb hisoblayman. Filologiya va tillarni o'qitish: turk tili ta'lim yo'nalishi uchun "G'arb tili va adabiyot" (Turk tili va adabiyoti) fanidan tuzilgan ushbu fan dasturini ta'lim yo'nalishida foydalanish uchun tavsiya etaman.

SamDChTI Yaqin Sharq tillari
kafedrası dotsenti, PhD

Bilir B.